

FINN ÉS LAPP M E S É K

+ FORDITOTTA : +

BÁTHORI FERENC

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLAI TANÁR.

✧ NAGYVÁRAD, 1911. ✧

ELŐSZÓ.

Évek óta foglalkozván a finn- és lapp-irodalommal, kiterjedt figyelmem a finn- és lapp-mesékre is, amelyek eddig még teljesen ismeretlenek voltak irodalmunkban. Néhány évvel ezelőtt „Az Ujság” meserovatában ugyan már több finn- és lapp-mesét volt alkalmam bemutatni, de önálló gyűjtemény eddig még nem jelent meg magyar nyelven. Pedig Topeliusnak, a finnek legnagyobb meseírójának alkotásai bátran odaállíthatók bármely nép meséihez, sőt kerek szerkezetük, az elbeszélés drámai elevensége, különösen pedig jellemképző hatásuknál fogva felül is mulják a legtöbb nép meséit. Finnországban tartózkodásom alkalmával maguk a gyermekek hívták fel figyelmemet Topeliusnak itt közölt legszebb meséire, mely kétségkívül ezen meséknek a legjobb bírálata. Nem egyszer hallottam meglett emberektől, hogy Topelius meséi őket is meghatják; mennyivel nagyobb hatásuk lehet tehát a fogékony gyermeki lélekre! Nem hiszem, hogy legyen jobb érzésű gyermek, a kiben „Csillagszem,” „A kis Matyi” vagy a hazájától s szüleitől elszakadt két gyermek vándorlása és megható sorsa, — amit a „Nyirfa és a csillag” című szép mesében beszél el az író — részvétet ne keltsen.

Az „Ihme” című szép, poétikus mese, a szép Ihme sorsát s Finnország legnagyobb vizesésének, az „Imatra”-nak keletkezését beszéli el nekünk, a „Volt egyszer . . .” pedig az ifjukor merész ábrándjait s azok meghiusulását festi oly megható, szemléltető módon.

A lapp-mesék, amelyekből hármát talál az olvasó ebben a kis műben, a lappoknak naiv és érdekes gondolkodás módját, de egyuttal furfangos eszét is igen találóan és hiven jellemzik.

Szóval ezen mesék olvasása közben én igazi élvezetet találtam mindenkor és ha annyi élvezetet talál bennük a fogékony lelkű ifjuság is, akkor nem végeztem haszontalan munkát.

A FORDÍTÓ.

CSILLAGSZEM.

Karácsony este volt. Az elhagyott hegyek közt egy lapp hajtott szánkóján, amelybe egy rénszarvas volt fogva, míg egy másik szánkón neje követte őt. Körülöttük mindenfelé csillogott a nagy hó, felettük pedig az északi fény rezgett és a csillagok ezrei ragyogtak az égen. Habár meghatva ült szánkójában a lapp, mégis egyre az utána jövő szánkót nézte, mert attól félt, hogy eltalál maradni a neje. A lapp asszony ölében egy rénbőrbe beburkolt kis gyermeket tartott és így nem kormányozhatta jól a rénszarvast sem.

Amint a hegy tetejéről lefelé hajtottak, a farkasok seregestül rohantak utánok, amint ezt gyakran láthatni télen a Lappföldön.

Alig vették észre ezt a rénszarvasok, elkezdtek ugrálni hol jobbra, hol balra, aztán sebesen vágatva rohantak lefelé, úgy, hogy a két szánkó majdnem felfordult a nagy hófuvatagban. Amint így rohantak lefelé a hegyről, kiejtette a szánkóból gyermekét a lappnő. Hiába kiabált torkaszakadtából, hasztalanul huzogatta a rénszarvas száját, az jól tudta, hogy farkasok vannak a nyomában s a fülét mozgatva, oly sebesen futott a hegyek közt, hogy a lábai csörögtek, akárcsak a dió. Nehány perc múlva már eltűnt a két szánkó a rénszarvasokkal.

A kis gyermek tehát, pólyába burkolva feküdt a hó-kérgen és merően nézte az ég csillagait. Nehány perc múlva már ott volt mellette egy egész sereg farkas, de a gyermek nem sirt, nem mozdult, csak nézett. És a kis

gyermekek ártatlan szemében csodás erő lakik! Az éhes farkasok körülvették a szegény gyermeket, de egy se mérésztelt volna hozzáynulni. Meghökkenve néztek rá egy kis ideig, aztán tovább indultak a rénszarvasok nyomán. A gyermek egyedül maradt a magányban, zord, téli éjszakán, a megfagyott havon. Mivelhogy folyton a csillagokat nézte, a csillagok pedig egyre őt szemlélték, igen jó barátok lettek nemsokára. Azok a végtelen, nagy számu csillagok, amelyek az égen oly szépen ragyogtak, megszánták a havon nyugvó kis gyermeket, de mivel folyton a csillagokat nézte, a csillagok fénye a szemében maradt. Azonban csakhamar ott fagyott volna meg, ha az isten véletlenül nem küld egy jó embert. Ez az ember pedig egyik, Enare-ban letelepült finn volt, aki hazafelé utazott Vadsőből,*) ahol sőt és lisztet vett az ünnepekre. Ez találta meg és vette szánkójába a szegény gyermeket.

Karácsony reggelén éppen akkor érkezett meg Enare faluba, mikor a kis templom parányi harangja reggeli imára hívta a hiveket. Alig érkezett meg szegény kis házába, odaadta azonnal a gyermeket nejének. Nesze Liza — így szólott hozzá — karácsonyi ajándékot hoztam! Aztán letörölve a deret hajáról, elbeszélte, hogy hol találta a kis gyermeket. Ekkor a jó asszony ölébe vette a szegény kis porontyot, lehúzta róla a rénszarvasbőr ruhát, aztán meleg tejet adott neki inni.

— A jó isten küldött hozzánk — így szólott az asszony. No mért nézel úgy rám? Hiszen ha nincs se apád, se anyád, akkor Sorsa Simon lesz ezután atyád, én meg anyád leszek. Milyen öröme lesz Siminek, Matyinak, meg a kis Palkónak, hogyha megtudják, hogy kis nővérük is van, mert hát, amint látom, leány vagy nem fiu. De legalább meg vagy-e már, lelkem, keresztelve?

— Biz ezt nem tudhatjuk — mondá Sorsa Simon —

*) Norvég városka, az Északi Jeges-tenger egyik öblében.

Csillagszem.

mert hát a lappoknál messze van a templom és így a gyermekek kereszteleetlenül maradnak mindaddig, míg maguk nem mehetnek a paphoz. Mivelhogy most éppen reggeli templom van — mondá Sorsa Simon — legjobb lesz, ha a gyermeket megkereszteltetjük.

Helyeselvén az asszony is a férje tanácsát, megkereszteltették a talált gyermeket, aki így a keresztségben Liza nevet kapott.

A pap csodálkozva vette mindjárt észre, hogy a kis gyermek két szeme fénylik, mint a csillag, azért tréfásan így szólott Sorsához s nejéhez : „Csillagszemnek kellett volna ezt kereszteltetni, nem pedig Lizának.“

A pap szavai csakhamar elterjedtek aztán az egész vidéken s azon naptól fogva Sorsáék talált gyermekét „Csillagszem“-nek hívták. A kis leány tehát három nevelt fítestvére között nevelkedett s belőle oly karcsu, vékony leányka vált, mint a mily izmosak és zömökök lettek fivérei. Két vörös szemével s fekete hajával — amit ritkán lehet látni a lappoknál — egészen elütött a három fiutól. De a lapp gyermekek néha igen hevesek és kapzsi, míg Csillagszem csendes, szelid leányka volt. Különben békésen megfértek egymással, csak a fiuk közt történt meg néhanéha, hogy változatosság végett egymást megtépázták.

Éppen három éves volt a kis Csillagszem, amikor nevelőanyja valami különös dolgot fedezett fel benne. A kis leány két szemében oly csodás erő volt, hogy annak ellenállani senki sem volt képes. Ha a fiuk néha bántalmazni kezdték, csak rájuk nézett és tüstént abbahagyták. De a macska a világért se tudott ránézni, a házőrző kutya, a bozontos szőrű Róka pedig tüstént abbahagyott ugatást, mormogást, hogyha rávetette a leány két szemét. Nevelőanyja még azt is észrevette, hogy a leányka szeme a sötétben csillog. Egy napon meg nagy vihar volt és azt hitte, hogy Csillagszem hozta, mert mikor az ajtóhoz ment, a vihar is megszűnt.

Habár Sorsáné nagyon is szerette a lánykát, de ilyet már még se tudott szó nélkül eltűrni. — Ne nézz rám — szólt hozzá néha haragosan — mert azt hiszem, hogy szívémbé akarsz tekinteni !

Csillagszem szomorú, nagyon kedvetlen volt, mert hiszen nem értett az egészségből semmit, csak azt tudta, hogy jó anyja nagyon haragszik rá. Mikor pedig észrevette anyja, hogy milyen szomorú, megcirógatta és aztán így szólt hozzá : — No, ne szomorkodjál, édes kis gyermekem, te nem tehetsz róla, hogy lappnak születél !

Egyszer, midőn már három esztendő s volt Csillagszem, Sorsáné guzsalya orsóját pergette és a távollevő férjén járt az esze. Ekkor véletlenül eszébe jut az is, hogy egyszer a lovuk hátulsó lábáról elveszett a patkó. Csillagszem a szögletben ült és úgy tett, mint hogyha lovacskaát hajtana. A kis pad volt a lovacska és így szólott hozzá : „Éppen azon gondolkodik anyám, hogy a hátulsó lábadról elveszett a patkó.“

Sorsáné hirtelen letette guzsalyát s csodálkozva kérde a kis Csillagszemtől : — De hát honnan tudod te, hogy mit gondolok ? — „A kis Liza tudja“ válaszolt Csillagszem.

Sorsáné úgy tett, mintha mit se hallana, de ezuttal feltette magában, hogy még jobban megfigyeli majd a kis gyermeket.

Néhány nappal később egy utas kért tőlük szállást éjszakára. Sorsáné szívesen látta a jövevényt, de másnapra kelve, meglepetve látja, hogy arany-gyűrűje eltűnt az asztalról. Tüstént megvizsgálták az utas ruháját, de abban a gyűrűt nem találták sehol. Alig hogy felébredt reggel a kis leány, rátekintett az utasra s azután így szólott : „Nini, gyűrű van a bácsika szájában !“

A gyűrűt meg is találták az utas szájában és azonnal kikergette Sorsáné a házból, aztán ezuttal is úgy tett, mintha mit se tudna.

Néhány nappal később kiűtött a vörös himlő a kis Palkón és eljött a pap is, hogy megnézzé Palkót, mert

értett valamit a gyógyításhoz is. Sorsánénak éppen két friss lazaca volt s azért folytonosan ez forgott eszében :

— Melyiket adjam a papnak ajándékba ? A nagyobb vagy pedig a kisebb lazacot ? Azt hiszem, hogy ez a kisebb is elég lesz.

Csillagszem egy szögletben üldögélt s ölében egy fenyőseprűt tartott és úgy tett, mint hogyha az lett volna a pap : „Melyiket adjam most neked ajándékba ? A nagyobb, vagy pedig a kisebb lazacot ? Sorsáné meghallotta ezt s mikor elment a pap, nem tudta már tovább fékezni haragját :

— Most már látom, hogy csakugyan boszorkány vagy, te álnok lapp kölyök s mától fogva nem fogod rám vetni boszorkány szemedet ! A padló alatt van egy nagy sötét verem s az lesz a lakásod ; enni is csak egyszer jöhetsz fel napjában, de előbb szemedre vastag kendőt kötök.

Szegény Csillagszemet ez nagyon bántotta, mert hiszen ő sohase vétett senkinek. De nevelőanyja babonás asszony volt, aki hitt a lappok boszorkányságában. Tehát Csillagszemet nevelőanyja egy mély gödörbe zárta. Étele, ruhája, ágyacskája meg volt, szükségét, hideget éppen nem szenvedett s habár nem volt e hely valami kellemes, de unalmasnak sem igen lehetett mondani, mivel a veremben társai is voltak. Ott feküdt egy régi, korhadt gerendafa, nem messze tőle egy törött agyag korsó, azután egy guzsaly s egy fületlen csupor. Ezek voltak a pincében családja tagjai, melyek a gerendán kívül, mind egy öblös, nagy csöbörben laktak. A csöbörben aztán mindegyiknek meg volt a maga munkája. Csillagszem énekelt többi társainak s a patkányok meg az egerek hallgatták.

Sorsánénak volt egy jó barátnéja is : Murra szomszédasszony, akinek elpanaszolta Sorsáné a baját : Köss csak a szemére hét gyapju kezkenőt — így szólott Murráné — s tégy a verem nyílására hét gyapju takarót, akkor bizonyára nem fog látni semmit.

Sorsáné azonnal lement a verembe s a gyermek két szemét hét gyapju kendővel erősen beköté, a nyílásra pedig szintén annyi vastag gyapjutakarót tett.

Nemsokára megint sötétedni kezdett, lassanként feljöttek a fénylő csillagok és az északi fény halványpiros ívként rezegett az égen. Csillagszem pedig így kezdett énekelni :

„Kis csillagok ragyognak
Az esteli égen,
Északi fény szikrázik
Ott a magasban fenn.

Az északi fény rezeget,
Csillog a csillagsereg
Ugy fénylik, mint az arany,
Karácsony este van.“

Most meg már a csillagokat s az északi fényt is látja a boszorkány kölyke — így szólt Murra asszony.

— Lehetetlen — mond Sorsáné — és azonnal lement megint a verembe. Mikor levette a hét gyapju takarót, ott ült a kis gyermek a sötét veremben, hét gyapju-kendővel bekötve a szeme.

— Látsz-e most valamit? kérdezte Sorsáné. Sok, nagyon sok csillag van a magas égen, mind fényes és csillogó, mert jön a szent karácsony.

Sorsáné visszament tüstént a szobába és elbeszélte a dolgot Murránénak.

— Ássunk a verem fenekén egy mély, sötét gödröt, aztán tegyük oda és fedjük be földdel — szólt a gonosz asszony.

— Nem lehet — mondá Sorsáné — megtudja az uram.

— Add ide hát nekem! így szólott Murráné — én majd visszaviszem szánkómon Lapp-földre.

— Csak aztán valami rosszat ne tégy vele!

Ekkor Murra asszony rénszarvasbőr bundába burkolta a kis Csillagszemet, azután elvitte a nagy hegyek közé s ott ezen szavakkal tette le a hóba :

— Amit megigérttem, meg is tettem veled. A hófuvatagban találtak meg egykor s most visszahoztalak a hófuvatagba.

A fagyos hókérgen feküdt most Csillagszem, szemlélve az égnek számtalan csillagát. Éppen karácsony este volt, mint most három éve. A fénylő csillagok szánakozva nézték a szegény gyermeket, megvilágították megint a két szemét, belenéztek tiszta, ártatlan szívébe, amelyben jóságot s szeretetet láttak. Az éj nagyon csendes és fényes volt most is, telve éppugy néma, buzgó imádsággal. Egyedül az északi fény rezgett s huzódott el ívalakban fenn a hegyek felett, dicsérve az Isten mindenhatóságát.

Karácsony reggelén, mikor a gyermekek még mélyen aludtak, Sorsa Simon megérkezett távoli utjáról. Amint letörlé a zuzmarát hajáról, megcsókolta feleségét s tüstént azt kérdezte : Hogy vannak a fiuk ? Az asszony elmondta, hogy Palkó himlős volt, de már semmi baja, Simi és Matyi meg olyanok, mint a makk.

— Hát Csillagszem hogy van ? kérdé Sorsa Simon.
— Jól — mondá az asszony, mert félt az urától, de meg lelkiismerete is furdalni kezdte.

— Nekünk gondját kell viselnünk a kis Csillagszemnek — mondá Sorsa Simon — mert az elmúlt éjjel, midőn a szánkóban elnyomott az álom, azt álmodtam, mintha a szánkómnak a takarójára, az égről egy csillag esett volna, amely így szólt hozzám :

Végý oltalmazd és viseld jól gondomat, mert én a házadba áldást fogok hozni. Alig ébredtem fel a szánkón álmomból, eszembe jutott, hogy a három év alatt, amióta Csillagszemet a házukba vettük, Isten áldása kísérte minden dolgainkat. Előbb semmiben sem volt szerencsénk soha, folyton betegesek és szegények voltunk, a fagy elpusztítá a vetéseinket, a medve s a farkas elhordta nyá-

junkat, most pedig mindenben kedvez a szerencse. És ez mind azért van, mert Isten irgalmas az irgalmas iránt és elküldi angyalait az ártatlanokhoz.

Amidőn Sorsáné ezeket hallotta, meghatották lelkét a férje szavai, de azért egy szót se szólt mind ezekre. Eközben felébredt a három fiu is s mindjárt az ölébe vette őket atyjuk, örülve, hogy mind a három olyan egészséges.

Alig vette az ölébe Sorsa gyermekeit, mindjárt azt kérdezte: Hát Csillagszem hol van?

— Édes anyám a verembe zárta — mondá Matyi.

— Hét kendőt kötött a szemére anyukám és hét takarót tett a verem szájához — így szólt legott Palkó.

— Odaadta édes anyám Murránné asszonynak — mondá a kis Matyi — Az meg elvitte a távol hegyek közé.

Mikor mindezeket hallá Sorsa Simon, olyan vörös lett a dühtől, akárcsak a főtt rák, felesége pedig eláppadva csak ennyit birt szólni:

Ép oly boszorkány volt az a cudar kölyök, mint a többi lappok.

Sorsa Simon erre nem szólt egy szót se, hanem fáradtan, amint utjából megjött, bement az istállóba és befogta a lovát. Először is Murránéhoz hajtott haragjában, akit szánkójába ültetett és úgy kényszerítette, hogy mutassa meg, hol tette le a kis gyermeket.

Amint megérkeztek a nagy hegyek közé, leszállottak a szánkóról s hótalpot kötöttek és így folytatták tovább az utat a nagy havon. Mikor már elérték azt a helyet, ahol Murráné letette a kis Csillagszemet, csak egy kis mélyedést láttak már a havon és ettől nem messze farkasok nyomait. Sorsa Simon tovább haladt a hótalpon, amikor egyszerre kiáltás hallatszott. Éppen akkor fordult vissza a hótalpon, mikor a szánkó a dombról lefelé ment és mikor Murránét a Lappföld éhes farkasai darabokra tépték. Mikor Sorsa Simon nagy nehezen felért a domb tetejére, már meg is ették a farkasok Murránét.

Szomoruan indult vissza Sorsa Simon és éppen akkor ért Enare faluba, mikor a kis templom parányi harangja reggeli imára hívta a hiveket.

Mélyen szomorkodva ült otthon magában Sorsa Simonné is s nem mert a templomba menni reggeli imára, mert reggelre kelve, egyetlen egy juh se maradt az egész akolban, mind elpusztították az éhes farkasok.

— Most kezdődik bűnhődésünk — mondá Sorsa Simon. Jertek, menjünk mindannyian az Isten házába, most nagyobb szükségünk van reá, mint eddig volt, mert nagy bűnért kell Istentől bocsánatot kérnünk.

* * *

Ezen naptól fogva nem tudta senki, hogy hová lett Csillagszem. A havon látható farkas nyomokból tán azt lehet sejtenünk, hogy a jó őrzőangyalka megint vezetett valami utast arrafelé, aki aztán megtalálta és magával vitte a kis Csillagszemet. Ahol jó otthonra talált, oda áldást is vitt és többet fog látni, mint más ember láthat; mert ő át fog látni a hétszeres falon, be fog látni az emberi szívek rejtekébe, keresztül fog látni a szép csillagokon és az égboltozaton a boldogok honáig.

És vajjon mi lehet ebben csodálatos? Nincsen-e oly ember, aki kiolvassa mások gondolatát? Nincsenek-e jó és istenfélő lények, akik erős hittel beláthatnak a boldogság titkos függőnyeire? A függönyön túl azonban már ők sem láthatnak, mert ott sok dolog van, amit szem nem látott és fül még nem hallott. De már az is nagy adomány, ha valaki tullát ezen a világon, mert hiszen erre is csak a választottak lehetnek képesek.

Régen azt hitték, hogy az emberek sorsa a csillagoktól függ, most már tudjuk, hogy a sorsunk Isten kezében van, de azért a csillagok sem veszték el egészen csodás erejüket, mert hogyha buzgón és áhitattal nézzük, mintha Istent látnók fényes öltözetben, az ő véghetetlen terem-

ményeiben. Ott látjuk az égen a végtelenségnek e parányi részét, amelynek fénye a lelkünkbe vésődik. Ez a fény maradt meg a szegény ártatlan kis Csillagszemben is, aki nek nem volt senkije ezen a világon.

Ő még most is gyermek, mert hisz nemrég tűnt el; azért nézz meg minden fényes szemű kislányt, hátha megtalálod köztük Csillagszemet. Amint mondtam, vörös szeme s fekete haja van, de ne gondold, hogy nem lehet a kék szeműek közt, mert hiszen változik minden a világon. Csak azt vizsgálj, tud-e olvasni a gondolataidból, tud-e vihart kelteni és lecsendesíteni, át tud-e látni a hét gyapju takarón. Ha minderre képes, akkor az Csillagszem. És ha megtalálod, mondd meg majd nekünk is, de neki ne szólj egy árva szót se róla; mert ő már rég elfelejté a rossz embereket s a sötét vermet a ház padlója alatt. De jobb is, hogy régen elfelejtett mindent!

Óh, kis Csillagszem, én már láttalak egyszer, de azt nem mondom meg, hogy merre láttalak, pedig olvastál is a gondolatomból s aztán megöleltél a kis kacsóiddal, mert láttad, hogy téged mennyire szeretlek! De hát ki is ne szeretne téged, te bájos kis gyermek, kinek szeméből a végtelenség fénye tükröződik felénk!

A NYIRFA ÉS A CSILLAG.

Mintegy kétszáz évvel ezelőtt Finnország nagy veszélyben forgott. Háboru pusztított az országban, városok és falvak lángba borultak, a viruló mezőket letiporta az ellenség, az emberek pedig egrével pusztultak el. Egyebet se lehetett látni és hallani, mint sóhajokat, könyeket, panaszokat, bubánatot, vért és hamut. Igen sok család földönfutóvá lett. A lakosság egy részét ellenség hurcolta el, sokan pedig a vadonban, vagy a távoli Svédországban kerestek menhelyet. Fivér nem látta többé viszont nővérét, a férj feleségét; apa és anya nem tudhatta többé, életben vannak-e a gyermekeik. Ezért, midőn a háboru véget ért s mindenki visszatért hazájába, kevesen voltak, akik valaki után ne bánkódtak volna.

Ekkor történt, hogy két kis gyermeket: egy fiút és egy leányt, idegen földre vitt az ellenség. Szerencsére jó emberek viselték gondjukat s évek multával szépen felserdültek és semmi bajuk nem volt. De szüleiket és hazájukat mégsem tudták elfelejteni. Midőn aztán hire terjedt, hogy Finnországban helyreállt a béke és hogy mindenki visszatérhet szülőföldjére, a két gyermek is haza akart menni. Gyámszüleik csak nevelték őket.

— Tudjátok-e, hogy száz mértföldnyire van innen hazátok? kérdék gyámszüleik.

— Nem baj — mondák a gyermekek — azért haza megyünk.

Itt jó dolgok van, jó gyümölcsöt esztek és tejet ihatok, van jó meleg ruhátok és szép lakásotok, azonkívül szeretünk benneteket és jól bánunk veletek. Miért akartok hát bennünket elhagyni ?

— Ezt jól tudjuk — mondák a gyermekek — de azért mi mégis csak haza vágyódunk.

Házatokban most nagy inség van ám s nagy szegénységben kell majd otthon élnetek ; mohból lesz ágyatok, fenyőgalyból kunyhótok, szél és hideg állandó társatok s fakéreg mindennapi kenyeretek. Szüleitek, testvéreitek és barátaitok már régen meghaltak s a midőn nyomaikat keresitek, farkasok nyomaira fogtok akadni.

— Igaz — mondták a gyermekek — de azért mi, mégis csak haza vágyódunk.

— Tíz éve elmult, hogy eljöttetek hazulról. Akkor még kicsinyek voltatok. Ámbár most tizenöt és tizennégy évesek vagytok, de a világot még nem ismeritek. Aztán meg elfelejtettétek a haza vezető utat s szüleitek, ha élnek is, nem emlékeznek már reátok.

— Igaz — mondták a gyermekek — de mi azért mégis csak haza vágyódunk.

— Ki fogja nektek megmutatni a hazátokba vezető utat ?

— Isten — mondá a kis fiu — aztán meg emlékszem, hogy a szüleim udvarán egy nagy nyirfa állott, melyen napkeltekor madarak daloltak.

— Én meg jól emlékszem — mondá a kis leány — hogy esténként egy csillag tündökölt a nagy nyirfa felett.

— Szegény gyermekeim — szólt nevelő anyjuk és ellene szegült ezen szándékuknak. Azonban hiába volt minden ellenzés és egy holdvilágos éjen így szólott a fiu hal-
kan nővérehez :

— Alszol, kis testvérem? — Nem tudok aludni — így szólott nővére — mert szüntelen édes hazánk forog az eszemben. — Épen úgy mint nekem, mondá a fivére. Szedjük össze ruháinkat s menekülünk innen. Ugy érzem, mintha a jó Isten biztatna és így szólana hozzám :

— Eredj haza, eredj haza, fiam !

És a mit a jó Isten mond, az nem lehet vétek.

— Igaz — mondá hugocskája — és utnak indultak.

Gyönyörű éj volt, teli hold világította meg az utakat és az ösvényeket. Amint mendegéltek, egyszer csak így szólt a fiu a nővéréhez :

— Én csak attól félek, édes kis testvérem, hogy nem találjuk meg az igazi utat. Mire a fivére ekként szólott hozzá :

— Menjünk egyenesen, a merre a napot lenyugodni látjuk, mert arra van hazánk.

Egy kis idő múlva így szólott a leány megint a fihuhoz :

— Én félek, testvérem — hogy vadállatok és rablók támadnak meg.

— Mire a fivére ekként vigasztalta :

— A jó Isten meg fog védeni bennünket. Emlékszel-e még arra a szép imádságra, amelyet otthon jó anyánktól tanultunk :

„Ki a Teremtőben bizik,
Az soha nem csalatkozik.“

— Igen — mondá a leány — Isten el fogja küldeni hozzánk jó angyalát, hogy édes hazánkba vezessen bennünket.

Vigan haladtak előre a göröngyös uton. A fiu botot faragott egy tölgyfa galyából, hogy ezzel magát és nővérét megvédje. Vándorlásuk közben keresztutra értek, ahol

nem tudták, hogy merre induljanak. Egyszer csak madárka csicsergést hallottak, a madárkák pedig a balra vezető út felé repültek. — Erre menjünk szolt a fiu — ez lesz a helyes út. Hallom ezt a kis madarak csicsergéseiből.

— Igen — mond a leány — ezek nem oly madarak, mint mások, hanem Isten angyalai s ezek elvezetnek.

Elindultak tehát a madarak után, a melyek minden fán megpihentek kissé, úgy, hogy a két gyermek könnyen követhette. De bármennyig mentek, még se fáradtak el.

Eledelük az erdő gyümölcse, italuk a forrás tiszta vize, párnájuk pedig a puha mohrakás volt. Csodálkozva vette észre a két gyermek, hogy bárhová értek,eledelt találtak. Ahol pedig éjjel meg akartak hálai, csendes és nyugalmas szállás várta őket.

Ezt sehogysem voltak képesek felfogni, de valahányszor meglátták a kis madarakat, ekként szolt a fiu a kis nővéréhez :

— Ime, Isten angyalai vezetnek benünket !

A leányka pedig így szolt a fiihoz :

— Mikor keressük már, testvérkém, a nyirfát ?

— Majd, hogyha azt halljuk, hogy apánk és anyánk nyelvén beszélgetnek.

Lassan bandukolt hát a két gyermek tovább. A nyár vége felé járt s a kopaszodó fákról már peregtek a sárga levelek. Ekkor így szolott a leány fivéréhez :

— Nem látod-e még a nyirfánkat valahol ? Mire fitestvére ekképpen válaszolt :

— Még nem látom sehol ! De nemsokára más vidékre érkeztek. Eddig tágas rónákon át vezetett az utjok, de most olyan vidékekre bukkantak egyszerre, amelyeken dombok, hegyek, folyók és nagy tavak voltak.

— Hogyan jutunk át e meredek hegyeken ? kérdezte a leány.

— Én át foglak vinni — válaszolt a fiu s úgy tett, amint mondá.

Aztán megint így szólt a lány a fiuhoz :

— De hogyan megyünk majd át a nagy folyókon ?

— Majd evezni fogunk, — mondá a kis fiu. És áteveztek a folyókon s tavakon, mert valahányszor a folyóhoz, vagy a tópartra értek, a csónak ott ringott előttük a parton. Csak két folyót kellett keresztül uszniok, de könnyen usztak, mert angyal ment előttük. A hosszú úton már nagyon elfáradtak. Estére magános házikóhoz értek, amelynek udvarán egy kis fiu éppen répát aprítgatott.

— Ugy-e nekünk is adsz répát ? kérdezte a fiu.

— Menjetek be a szobába — mondá a kis fiu — anyám édes gyümölcsöt és tejet ad majd nektek.

Midőn meghallá a fiu e szavakat, örömében szinte ugrándozni kezdett.

— Minek örülsz, kis testvérem ? kérdé hugocskája.

— Hogyne örülnék, amikor ez a gyermek apánk s anyánk nyelvén beszél. Most már kereshetjük a nyírfát és a fényes csillagot.

Bementek a kis szobába, ahol szívesen fogadták a két kis jövevényt. A házigazda azonnal megkérdezte tőlük, hogy honnan jönnek és merre visz az utjuk. Mire a kis fiu ekképpen válaszolt :

— Idegen országból jövünk és szüleink házáat megyünk felkeresni, de csak az udvaron levő nagy nyírfáról fogjuk megismerni, amelynek levelei között esténként egy fényes csillag ragyog.

— Kedves gyermekeim — mondá szánakozva a jó házigazda — sok ezer nyírfa van ezen a világon s az égen sok ezer fényes csillag ragyog, hogyan találhatjátok meg tehát a sok csillag között épen azt, amelyet keresni akartok ?

Mire a két gyermek ekképpen válaszolt :

— Az Isten oda fog vezetni bennünket. Az ő angyalai vezettek bennünket eddig is mindenütt.

— Finnország igen nagy — így szólt most a gazda, a fejét csóválva.

— Az Isten még nagyobb — válaszolt a fiu.

Azután megköszönték a gazda szivességét és utnak indultak, de a nyirfát s a csillagot nem találták sehol. Igen sok nyirfát meg sok csillagot láttak, de azt nem találták, amelyet kerestek.

— Finnország igen nagy s mi kicsinyek vagyunk — sóhajtott a leány — és így sohasem találjuk meg többé házunkat!

Mire a fiu azt kérde a leánytól:

— Híszel-e, testvérem, a jó istenkében?

— Híszek! — mondotta a leány a fiunak.

— Akkor azt is tudod, hogy nagyobb csodák is történtek már ennél. Mikor a pásztorok Betlehembe mentek, csillag vezette őket is, mint vezet bennünket, ha hiszünk Istenben.

— Igaz — mondá a lány — s vigan tovább mentek. Egyszer egy magános kis házhoz érkeztek. Éppen pünkösdszombat volt. A mint az udvarra bement a két gyermek, egy nagy, terebélyes nyirfát vettek észre, amelynek halványzöld, kis levelei közt ott ragyogott szépen az esteli csillag.

— Ez már a mi nyirfánk — mondotta a fiu.

— És a mi csillagunk — szólott a kis leány.

Ekkor megölelte egymást a két gyermek és elkezdtek sirni a nagy öröm miatt.

— Itt van az istálló, ahova atyánk a lovát szokta vinni.

És ott a kút, melyből anyánk a tehenet szokta megitatni.

— De két kereszt is van a nyirfa tövében. Vajjon mit jelenthetnek ezek itt? kezdtek tanakodni.

— Én nem merek a szobába menni — így szólott a leány. Hát hogyha nem is él már atyánk és anyánk, vagy pedig nem ismer meg bennünket többé.

— Hallgatódzzunk előbb egy kicsit az ajtón!

Asszobában öreg ember ült feleségével. Ugyan nem voltak még oly nagyon öregek, de hajuk a bűtől és gondtól megöszült, az arcuk pedig már egészen ráncos volt.

A férfi éppen így szólt feleségéhez :

— Ma pünkösd napja van. Isten vigaszt küld ma minden szenvedőnek, de számunkra már nincsen vigasz e földön. Négy gyermekünk volt és mind a négyet elvette az Isten. Kettő itt a nyirfa alatt nyugszik, kettőt pedig az ellenség hurcolt el messzire.

Ekkor kinyílt a kis ajtó s a fiu meg a lány hirtelen beléptek. Aztán elmondták, hogy messze földről jönnek s egy darab kenyeret kértek a gazdától. Kenyeret és szalonát is adunk, — szólt az öreg asszony. Ilyenek volnának már gyermekeink is, hogyha még élnének. Milyen gyönyörű két gyermek! — és elkezdett a két öreg keservesen sírni. A gyermekek nem tudták a dolgot már titkolni, hanem szüleik nyakába borulva így szóltak :

— Hát nem ismertek meg még most se bennünket? Hiszen mi vagyunk a ti gyermekeitek, akiket az Isten idegen országból csodálatosképen most visszavezérelt!

A szülék nagy örömlükben megölelték mindjárt a gyermekeiket s térdre borulva köszönték meg a jó Istennek, hogy angyalkáit elküldte ma, pünkösd estéjén. A gyermekek pedig elmondották minden viszontagságukat.

— Mindjárt sejtettem, hogy ma még valami öröm ér — így szólott az apa, — mert ma reggel idegen madárka énekelt a nyirfán.

— Most már én is értem — válaszolt a leány. Azok az angyalok, akik madár alakjában vezettek bennünket és akik jelezték, hogy ma haza jövünk, a sirban pihenő nővéreink voltak. Azok sugták szüntelenül: eredjetez haza s vigasztaljátok meg szegény szüleiteket! Azok vezéreltek folyton a vadonban, hogy el ne tévedjünk, azok készítettek nekünk mohából kis ágyat, hogy meg ne fagyhassunk, azok küldtek csónakokat, hogy el ne merüljünk a folyó mélyébe.

Azok mutatták meg ezer csillag közt az igazi csillagot, Isten küldte őket a mi oltalmunkra!

— Kedves gyermekeim, — így szólt most az apa, — az ember élete örökös vándorlás ezen a világon. Vándoroljatok hát, Isten szent nevében, ti is, gyermekeim! Midőn angyalok vezettek, biztosan haladtatok az úton mindenfelé. Azok mutassák ezentúl is utaitokat! A nyirfa*, amelyet oly sokáig kerestetek, hazátok jelképe, szeressétek hát ezt egész szívetekkel. A csillag pedig, amelyet kerestetek, az örökkévalóságnak jelképe lesz mindig s ez világítson éltetek sötét utain át!

Az anya és a gyermekek összetették kezeiket és csak ennyit mondtak:

Ámen. Ugy legyen!

* Finnországban igen sok nyirfa van s így a haza jelképének szokták tekinteni. Ford.

A KIS MATYI.

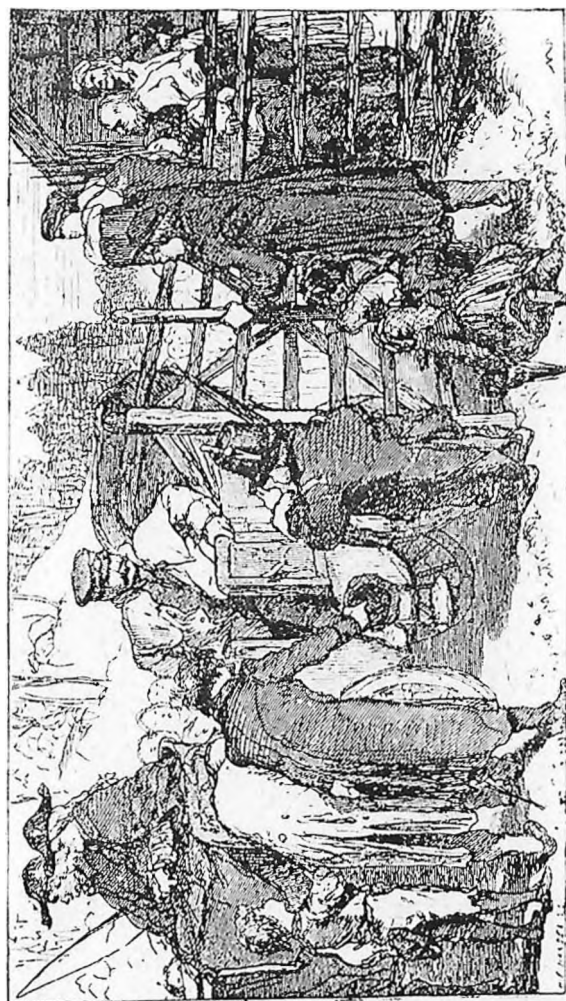
z erdőben, egyik domb lejtőjén magánosan álló kunyhót pillantunk meg, amelynek egyetlen ablaka oly kicsiny, hogy a pöszkehaju kis fiucska kerek feje egészen betölti, valahányszor ki-kitekint rajta. Valamikor, régen téglakémény is volt a tetején s vörösre voltak falai festve, aztán csinos sövény s zöldellő burgonya föld vette azt körül. De most nagyon szegényesnek látszik a kis kunyhó, a füst a tetőnyíláson száll fel a magasba s a sövény is réges-régen eltűnt. Ezt a nagy pusztulást pedig az okozta, hogy a kunyhóban most egy elaggott, vak katona s öreg neje laknak, akik bizony réges-régen éhen haltak volna, ha az öreg ember hálóját nem fonna és az öreg asszony seprűket nem kötne s ha a község nem adna nekik évenként három véka gabonát kenyérnek.

Ezelőtt még négy-öt esztendővel a két öregnek is elég jól ment dolga, mert akkor még velük lakott fiuk és a menyük, akik szorgalmasan dolgoztak és boldogan is éltek, míg a nagy szerencsétlenség be nem következett. Egy vasárnap délelőtt ugyanis, a templomba vivő nagy csónakot, amelyen a falu népe csaknem mind együtt volt, felfordította az erős vihar és így odaveszett fiuk és menyük is. A két öreg azon napon nem ment a templomba; az öreg ember már úgy se látott semmit, az öreg asszony meg nem akarta itthon hagyni a kis unokáját. Midőn a tó tulsó partján megcsendült a templom kis harangja, együtt-

tal lélekharangja volt ez mindazoknak, akiket az A Isten magához szólított, örök szolgálatra, a magas me-nyekbe.

Igy tehát csak a két öreg élt még a kunyhóban, akiknek nem maradt egyebük, csak bánatuk, szegénységük és kis unokájuk. Ez a fiucska volt az egyetlen örökségük, amely elveszett fiuk és menyüktől rájuk szállt s akit, mivelhogy még egészen kicsi volt, mindenki csak „Kis Matyi“-nak hívott. Matyi arca gömbölyű s piros volt, akárcsak a legszebb piros alma, fő 'ő kék szeméből becsület sugárzott, haja meg olyan sárga volt, mint a tiszta arany. Az igaz, hogy ez volt a szegény Matyinak egyetlen aranya ezen a világon. Gömbölyű két arca mindig megtöltötte a kis ház ablakát, valahányszor valami zaj hallatszott kívülről. Ha ott hajtottál el a kis kunyhó mellett, bizonyára ott láttad őt te is az ablakban! Hogyha pedig véletlenül sötét, őszi estén visz arra az utad, vigan lobogó tüzet látsz benn a kis kandallón. A kandalló mellett az öreg vakember éppen hálókát köt, a jó öreg aszszony hangosan olvasgat a nagy bibliából, a kis Matyi pedig, egy nagy kövön ülve, ölében macskát tart s, mint aki legjobban érti, buzgón hallgatja, hogy mit olvas nagyanyja. Hahár a legszebb kocsiban ülnél ez utadon, mégis örömmel és irigylve néznéd ennek a szegény kunyhónak boldog szegénységét, amelyben béke és ártatlanság honol s amely felér a paloták minden kincseivel.

Ha pedig szép nyári napon találsz erre menni, a kunyhóhoz közel egy kis kapuhoz érsz, a hol meg kell állnod, ha az be van zárva. De ha egy kevés ideig vársz a kapu előtt, mindjárt ott terem a kapu mellett Matyi. Nini! már kijött a kis kunyhó ajtaján s tüskén-bokron futva, lengeti a szellő aranysárga haját. Már ott van előtted és nyitja a kaput! Hogyha véletlenül rézpénz van zsebedben, dobj neki valamit, mert hisz ezt elvárja. De legjobban szereti a csillogó új rézpénzt. Ő még nem ismeri a pénz-

A kis Matyi.

nek a becsét s a fényes réz fillér épugy gyönyörködteti őt, akár az arany pénz.

A kis Matyi rendesen csak száraz kenyeren és gyümölcsféléken élt és ha néha-néha burgonyát és aludttejet kapott, az már ünnepnap volt az ő életében. Mégis évről-évre gyarapodott s gömbölyűbb lett az ily ételektől.

Tudománya se volt sok a kis Matyinak, mindössze csak a Miatyánk s a Tizparancsolat; de tudott ügyesen tótágast állani és bukfencet hányni a puha zöld fűvön, értett a ködobáláshoz a tó sima tükrén, mialatt nagyanyja ott a ruhát mosta; el tudta hajtani egyenes utakon a szomszédjuk lovát, kivált, ha valaki még ült is mellette; meg tudta különböztetni a havon az erdei tyuk nyomot a szarka nyomától és azonnal felismerte a farkas lábnyomát. Tudott nyirfaágból kis szánkót faragni, aztán fenyődobozokból lovakat készíteni, amelyeknek a négy lába fenyőszilánkból volt. Ennyi volt a kis Matyinak összes tudománya. És ez elég is lett volna ilyen kis embernek, hogy ha nem hiányzik neki még valami. Nem tudom, hogy megmondjam-e, ne mondjam-e, hogy mi! Én bizony megmondom, hogy nem volt nadrágja. De megmondom nektek mindjárt az okát is. Nagyapja s nagyanyja, mivelhogynagyon szegények voltak, bizony nem vehettek neki ilyen ruhát, de meg különben is, kivált hétköznapon, a többi gyermekek is mind nadrág nélkül futkostak az utcán. Az igaz, hogy a többiek vasárnap rendesen nadrágot vettek fel, de Matyi még vasárnap sem öltözhett másképp, ami bizony nem csekély gondot okozott neki.

Matyi mindeddig nem érzé a nadrág hiányát s a kis ingben olyan büszkén és vigan lépdegélt, mintha semmi se volna oly szükségtelen ruha, mint éppen a nadrág. De nem sokára belátta, mennyire csalódott! Egy vasárnap reggel, midőn a tó partján álló emberekkel ő is a templomba akart volna menni, ezen szavakat intézte hozzá a nagyanyja: „Kedves Matyi fiam, te nem mehatsz oda!”

— Miért nem mehetek? kérdé a kis Matyi.

— Azért, mert nincs ruhád. Én ugyan adhatnék — folytatá nagyanyja — egy nagy ócska szoknyát, de ha azt felvennéd, azt hinnék, hogy lány vagy.

— Én nem akarok lány lenni, mert én fiu vagyok — mondá a kis Matyi.

— De nézd csak! így szólott hozzá a nagyanyja, — hiszen aki fiu, fiu az akkor is, hogyha nem is volna nagyobb, mint öklöm. De azért csak maradj itthon, Matyim!

Matyi szót fogadott s nem ment a templomba. Nem sokkal ezután vásár volt a közeli helységben, ahol igen nagy néptömeg gyülekezett egybe. Megjelent ott Vig Jancsi is panorámájával, amelyben látni lehetett Bonaparte Napoleont aranykoronája s hosszú szablyájával s a félelmetes Nagy Mogult roppant szakállával. Ott láthatták továbbá az aranyhaju gyönyörű hercegnőt, aki sörényénél fogva vezette elő az afrikai tigrist, ezenkívül Kaméliást, az óriás-embert. A ki mindezeket meg akarta látni, az vagy néhány rézpénzt adott Vig Jancsinak, vagy pedig kenyeret; voltak olyanok is, kik semmit sem adtak, sőt még ócsárolták, pedig tetszett nekik.

Mindezt elbeszélték a fiuk Matyinak, a ki feltette magában, hogy szintén megnézi.

— Te nem mehetsz oda — mondá a nagyanyja.

— Miért nem mehetek? kérdé a kis Matyi.

— Mert ott mindenféle nagy ur van ilyenkor s oda nem mehet, akinek nincs nadrágja.

A kis Matyi egy ideig töprengett magában, mert Vig Jancsi s a többiek forogtak eszében, végre aztán így szólt öreg nagyanyjához:

— Adja ide hát, nagyanyám, azt az ócska szoknyát!

— Itt van, — szólt nagyanyja, jóízűt nevetve, miközben a szoknyát Matyira ráadta — no de, most már ép olyan vagy, mint valami kis lány.

— Hogyha olyan vagyok, akkor el se megyek — mondá a kis Matyi.

— Az igaz, hogy olyan vagy, mint valami kis leány — folytatá nagyanyja — de hát azt mondhatod majd ott, hogy fiu vagy.

Persze, hogy azt mondom — gondolkodott Matyi — és legott elindult.

Alighogy elérte a nagy országutat, így szólott hozzá egy úr a hintójából:

— Te kis leány, nem tudod, hogy merre van a vásár?

— Én nem vagyok leány, mondá a kis Matyi, — ha annak látszom is.

Csak ennyit szolt és azután folytatta az útját. A mikor elérte a nagy vásárteret, olyan nagyot kiáltott, hogy mindenki meghallá:

— Én nem vagyok leány, ha annak látszom is, mert én fiu vagyok!

Erre a sok nő és férfi elkezdett nevetni, a fiuk és lányok pedig gyorsan körülvették és a torkaszakadtából kiáltá az egyik: — Nézzétek csak ezt a kis lányt! Vajjon kitől kapta ezt a hosszú szoknyát?

— Ez a nagyanyám szoknyája — mondá a kis Matyi — de azt láthatjátok, hogy nem vagyok leány.

Ekkor a legnagyobb s a legrosszabb fiu hirtelen felkapta a szegény kis Matyit, odavitte, a hol legtöbb nép volt a vásáron, aztán folyton kiabálta az emberek között:

— Nézzék csak a fitying embert, ezt a szoknyás fiut!

Ekkor a kis Matyi megragadta mérgében a gonosz fiu haját, aztán egész erejéből elkezdte cibálni s keservesen sirva megint ezt kiáltá: „Ez nem az én szoknyám, hisz én fiu vagyok!” De a rossz fiuk csak egyre kiabálták: „Nézzék csak, itt van a hosszú szoknyás fiu!”

A kis Matyi pedig folyton sirt, kiabált, karmolt és harapott, végre leugorván a fiu hátáról, elkezdett szaladni a nagy néptömeg közt, de a hosszú szoknyájában csak-

hamar megbotlott. Alig hogy feltápáskodott, megint futni kezdett, de ismét csak megbotlott és többször bukfencet hányt. Végre is, lélekszakadva, elérte a kunyhót s keservesen sírva, így szólt nagyapjához :

„Nagyapám, vegye le rólam ezt a hosszú szoknyát! nekem nem kell szoknya, mert én fiu vagyok !

„No, ne sirj, kis fiam, — így szólott nagyanyja — hiszen, ha nagy leszel, megmutathatod majd, hogy te is ép olyan férfi vagy, mint mások.

Meg ám ! — így szólt vigasztalva Matyihoz nagyapja — s akkor majd felveszed az én nadrágomat.

Az öregek igazán szerették kis unokájukat, mert hisz Isten után ő volt legfőbb vigaszuk és örömük e földön s talán bársonyban és biborban járatják, ha a jó Isten jobb módot adott volna nekik.

Alig hogy hazaért, egy darab vajaskenyeret kapott a kis Matyi, aztán leült a kis szoba egyik szögletébe és mintha semmi se történt volna vele, csakhamar elfelejtette minden buját-baját.

Nem sok idő múlva a kunyhó előtt vezető széles országuton olyan port vertek fel az ott menő kocsik, hogy szinte sötét lett tőle a levegő.

A kormányzót várta az uton a tömeg, aki olyan nagy úr, — a mint hire futott — hogy még a király se lehet sokkal nagyobb.

Látni akarták hát mind azt a nagy urat, kiről már előre mindenféle csodás dolgot beszéltek mindenütt ; így a többek közt, hogy arany kocsiban ül, amelybe 12 szép pejlő van fogva, azután, meg hogy tetőtől-talpig finom arany s ezüst az egész ruhája, míg a kis gyermekek úgy képzelték el az egész dolgot, hogy a nagy úr hátán egy arannyal megtelt hosszú tarisznya lóg, amelyből aranyat szór a gyermekeknek.

Nesztét vette a dolognak a mi kis Matyink is s legott elhatározta, hogy ő is ott fog lenni.

A szegény Matyinak mindenben meg volt a saját akarata, mint ezt a nagyapák és nagyanyák kis unokáinál igen gyakran látjuk.

— De hiszen nincs ruhád — így szólt mosolyogva Matyihoz nagyapja — vagy megint a nagyanyád szoknyáját akarod felvenni?

— Nekem nem kell szoknya — durcáskodott Matyi és egyszerre oly vörös lett, akárcsak a főtt rák, eszébe jutván, hogy mennyit türt miatta — nekem nem kell szoknya, én a nagyapa nadrágját akarom felvenni.

— Hát még mit? még csak az kellene! — mondotta nagyapja. — No nem bánom, gyere s vezess a padlásra, megpróbáljuk, hogy áll rajta az az ócska nadrág!

El lehet képzelni, mint örült most Matyi! Futott, mint a macska a létrán felfelé, úgy, hogy alig bírta nagyapja követni. Amint egy nagy, zöldre festett ládához jutottak, amely a padlás zugában mélyen el volt rejtve s melyet a kis Matyi mindannyiszor csodálkozva nézett, valahányszor az egérfogókat szokta felpECKelni: először is egy roppant nagy kard tűnt a szemébe.

— Ez is az enyém lesz! — kiáltotta Matyi. — Hát még mi? így szólott az öreg Matyihoz: Nesze, fogd a kardot, míg előkeresem az uniformist is.

A kis Matyi kezébe vette az ócska, rozsdás kardot, amely oly nehéz volt, hogy alig bírta fel.

— Ha majd férfi leszel, — így szólott az öreg, unokája két orcáját meg-megveregetve — akkor megtörténhetik, hogy te is kardot rántasz és harcolni fogsz majd te is a hazáért. Akarsz-e érte harcolni te is?

— Akarok! — mondotta Matyi, kiegyenesedve. — Ketté vágom a fejüket, akárhányan lesznek!

— Hohó! Akárhányan lesznek? Az attól függ, hogy ki ellen kell majd harcba menned!

— Igen — mondá Matyi kissé gondolkodva — levágom a fejét akárki legyen is, hogyha a nagyapát s a

nagyanyát bántani akarja. Ugy bizony, nagyapa! Aztán meg levágom a nyakát annak is, aki engem ezután is lánynak mer csufolni.

— No, no, kis Matyikám, ne olyan hevesen! Nesze! megtaláltam már a nadrágot is! Hát a mente kell-e? kérdezé nagyapja.

— Kell — mondotta Matyi — meg az a csákó is.

— Oda adok mindent, hogyha megigéred, hogy nem mégy ki a kapun, ha itt lesz az a nagy ur.

— Igérem, nagyapa, igérem — szolt Matyi.

Alig hogy leértek a ház padlásáról, az útmester már sebesen vágatott előre s jobbra-balra kiáltotta, hogy álljanak félre, mert néhány perc múlva itt lesz a kormányzó.

Nagy volt ám a sürgés-forgás a kis kunyhóban is. Matyira ráadták nagyapja nadrágját, amelyen halványkék zsinór ékeskedett s a melynek egyik szárában bátran elfért volna az egész kis ember; aztán a két szárát félig felhajtották és a hóna alatt kendővel szorosan megerősítették. Éppen annyi munkát adott a mente is, amely kékes-fakó volt a régiségtől és úgy látszott, mintha inkább óriásnak készült volna ez is. A két ujja lcért egészen a földig, alja pedig a ház földjét septe utána.

— Ez még így nem jó lesz — szolt a nagyanyja — s a ruha két ujját és az alját tűkkel megrövidítette; aztán fejére tették a nagy 'katona-csákót, amely bizonyosan a válláig sülyed, ha előbb szénával félig meg nem töltik. Végre oldalára akasztották a nagy, nehéz kardot és előttük állott Matyi, mint egy lovag.

A hős, aki győzve jön a csatatérről, nem lépdel oly büszkén, mint most a kis Matyi az uniformisban; pedig egész teste csaknem elveszett a roppant bő ruhában, csak apró, kék szeme s piros arca kukucskált ki a keskeny nyíláson, a mente gallérja és a csákó alól. Mikor felszerelve, kilépett a házból, a kövön elkezdett a nagy kard

csörögni, a tűk kihullottak a mente ujjából, a csákó meg jobbra, majd balra dőlt fején. A két öreg régen nem nevetett olyan jóízűen, mint most a kis Matyin. Az öreg ember, a ki nem látta, csak hallotta a felszerelését, háromszor körülment Matyin s megcsókolta: „Áldjon meg az Isten Matyikám! szólott hozzá, — bár sose hordaná rosszabb ember, mint te, a poribeliék* vén uniformisát!

— De most ide figyelj! — így szólott nagyapja — ha a nagy ur itt lesz, tisztelegned is kell. Először is egyenesen állasz, mint a cövek, aztán balkezedet szépen lebocsátod, jobb kezedet pedig homlokodhoz teszed.

— Igenis, nagyapa, — mondá a kis Matyi — aki nagyon könnyen megértett akármit.

Alig foglalta el Matyika a helyét a kis kapu mellett, már látszott a nagy por messziről az uton és a szilaj lovak oly gyorsan vágattak, hogy a patkóiktól szikráztak a kövek. Mikor már egészen közel volt a nagy úr, megállítá hirtelen a kocsis a lovakat és így kiáltott az ott bámészkodókhoz: „Nyissátok ki hamar, emberek, a kaput!“ Az útmester már előre akként intézkedett, hogy kommandó szóra nyiljék ki a kapu és így meggyőződjké a kormányzó is az uralkodó rendről. A lovak azonban oly gyorsan rohantak, hogy az útmester úr, aki alázatosan is akart meghajolni „zsupsz!“ hirtelen beleesett a széles árokba, amitől szolgálja, aki a parancsszót várta a kapunál, annyira elveszté egyszerre a fejét, hogy nem merte parancs nélkül kinyitni a kaput.

A kocsinak tehát meg kellett állnia a zárt kapu előtt, mire a kormányzó kidugta a fejét a kocsi ablakán, a kocsis pedig ezt kiáltá a bakról: „Hé emberek, nyissátok ki hamar azt a kaput!“

Ekkor előlépett nagy ügygyel-bajjal a kis Matyi helyéről, kinyitotta a kaput és éppen úgy tisztelgett, amint

* A poribeliék vitéz katonák voltak a finneknél.

azt nagyapja tanította neki. A kocsis most hirtelen a lovak közé vágott, de a kormányzó ezt kiáltotta: „Megállj!” És ekkor hirtelen megállott a kocsi.

— Miféle kis legény ez itt, a poribeliék uniformisában? kérde a kormányzó, annyira nevetve, hogy a kocsi is recsegett a nagy nevetéstől. De Matyi nem értett az egészről semmit, csak az volt eszében, amit a nagyapja mondott és úgy állt ott, tisztelegve, akárcsak a cövek.

Ez még jobban mulattatta az öreg kormányzót, azért megkérdezte, kié ez a gyermek? Ekkor az útmester, aki négykéz-láb mászott ki a széles árokból, elbeszélte tüstént, hogy a fiu árva és hogy szegény nagyapjánál, egy gyenge elméjű, vak embernél lakik, aki egykor katona volt s Hakkurinak hívják. Az útmester mindezt oly megvető hangon kezdte elbeszélni, mint ahogy sok nagy úr szokott beszélni a szegény emberekről. De mennyire elbámult az útmester, amidőn leszállott hirtelen az úr a kocsiról és egyenesen a kunyhó felé indult.

No, még csak ez kellett nektek, jó öregek! A vén asszony ijedtében lefordult a székről, midőn a kormányzó belépett az ajtón, az öreg ember azonban már sokkal bátrabb volt s igen szívélyesen a kis lóca felé mutatott kezével.

— Adjon Isten, jó barátom! — mondá az idegen — nekem úgy tetszik, hogy mi ismerjük egymást és merőn nézett az öreg emberre.

— Nem az a Hakkuri vagy-e, aki egykor, mint közvitéz, a 37-ik ezredemben szolgált?

— Az vagyok, kapitány uram, — válaszolt az öreg, megismerve tüstént kapitánya hangját.

— No, hála Istennek, hogy megtaláltalak — mondá a kormányzó az öreg harcosnak — vagy elfelejtetted, hogy te mentettél meg a csata tüzében és midőn megsebesültem, a hátadra véve vittél át a folyón, mert különben az

ellenség kezébe kerülök? Ha te nem emlékszel, azt hiszed, hogy én is rég elfelejtettem?

— Mikor helyreállt a béke a küzdők közt, sokáig kerestelek az egész országban, de mivelhogy semmit se halottam rólad, azt hittem, hogy régen meghaltál valahol. Most megtaláltalak és gondoskodni fogok feleségedről és kis unokádról is. „Derék ember lesz belőle” — mondá a kormányzó s ekkor hóna alá vette a kis Matyit és akkora csókot nyomott az arcára, hogy a csákó leesett a fejéről a földre, a mentéből pedig s a két nadrágszárból kihullottak a tűk, melyek összetarták.

— No megállj! — mondá a kormányzónak Matyi — leejtetted a csákómat, ezért ad nagyapám!

— Nagyságos jó uram! — szólott az anyóka, aki nagyon szégyenkezett a kis Matyi miatt — ne vegye rossz néven, amit e gyermek mond, mert hát, uram bocsá' nincs ez hozzá szokva még az emberekhez.

— A nagyapa kap helyette majd tőlem jobb csákót, maga pedig, jó anyóka, ne törődjék avval, hogy mit mond e gyermek, annál derekabb ember lesz egykor majd belőle. Hallod-e fiacskám? Szeretnél-e te is oly vitéz katona lenni, mint nagyapád?

— Azt mondja nagyapa — válaszolta Matyi — hogy az attól függ, hogy ki ellen harcolok.

— Látom, nagy kópé vagy — mondá a kormányzó — és hogy megvan benned már is a bátorság.

— Ez onnan van — szólott az öregember — hogy ma van először nadrág a kis fiun és a bátorságot a nadrág adja meg.

— Mondjuk inkább, hogy a poribelieknek az uniformisa. Mert, hej! sok puska- és puskaporfüst és sok becsület van ám ebben a mentében és az ily emlékek nemzedékről-nemzedékre szállanak mindenkor. Bár most más világ van, de ebből a fiuból még hű védője lehet egykor hazájának. Van-e benned erő? kérdé a kormányzó.

Matyi nem szólt semmit, hanem kinyújtotta a mutatóujját, hogy „görcsöt“ akar a kormányzóval huzni.

— Most már látom, — így szólott a kormányzó Matyihoz — hogy ha megnősz, olyan erős leszel, mint a medve.

— Akarsz-e eljönni hozzám, vagy itt maradsz? Nálam mindennap lágy kenyér s tej lesz az ételed, aztán, hogyha ügyes leszel, néha-néha talán még egyebet is kapsz.

— Kis lovat is kapok? kérdé a kis Matyi.

— No persze, hogy azt is — mondá a kormányzó.

Ekkor a kis Matyi gondolkodni kezdett s apró kék szemeit most a kormányzóra, majd meg nagyapjára s nagyanyjára veté, végre a nagyapja háta megé lopózkodva így szólt:

— Nem hagyom én itt a nagyapát s nagyanyát.

— De lásd, kis gyermekem — válaszolt nagyapja mélyen megindulva — nagyapádnál a száraz kenyeren és friss vizen kívül legfeljebb sós halat ehetel ebédre, míg a nagyságos úr lágy kenyeret s egyéb jót ad neked. Aztán gondold meg csak, még lovagolhatsz is.

— Nem hagyom én itt a nagyapát sohasem, — mondá a kis Matyi elérzékenyedve.

— Jó fiu vagy, látom — mondá a kormányzó, könybe lábbadt szemmel, megveregetve a fiu duzzadt arcát.

— No, jól van, nem bánom, maradj nagyapádnál; nekem pedig gondom lesz reá, hogy sose lássatok ezentul szükségét. Ha pedig belőled derék ember válik, jöjj hozzám, ha ugyan még életben leszek, nálam lesz szántóföld és erdő is bőven, ott aztán szánthatsz és vethetsz kedved szerint. S legyen bár belőled katona vagy paraszt, mindegy, csak hazádnak becsületes, derék fia légy majd. Itt maradsz-e tehát? — kérdé a kormányzó.

— Itt — válaszolt Matyi szilárdan és gyorsan.

— Áldjon meg az Isten, édes kis gyermekem, mondá a két öreg elérzékenyülve.

— Áldja meg az Isten édes hazánkat is és adjon neki

sok olyan derék fiut, mint te vagy, gyermekem, — mondá a kormányzó, — mert sokan elhagyják a száraz kenyeret, hogy puha kaláccsal cserélhessék azt fel. Hogy mit nyernek vele, azt csak Isten tudja s szívük sugallata, hazájuknak pedig nincs haszna belőle. De tiszteld atyádat s anyádat mindenkor, hogy jól legyen dolgod és hosszú életű légy ezen a földön.

— De hisz ez az Abc-ben van! — így szólott Matyi.

— Igazad van fiam — mondá a kormányzó — de nincs mindenkinek benne a szívében.

I H M E.

Ki ne tudná, hogy a derék Väinämöinen¹ nővérének volt egy szép leánya, akit mindenki csak „szép Ihmé“-nek hívott?

Ihme a kékellő tavak hazájában született, ahol a sziklákat zöld moha borítja s ahol magas hegyek szórják a földre vékony tüleveleiket. Ihmét mindenki szerette, mert ő is szeretett minden embert. Az ifjak gyakorta magasztalták báját, az öregek büszkén emlegették nevét. A költők is legszebb dalaikat neki ajánlották, amelyeket aztán az egész országban mindenfelé énekelgettek a bájos hangu „kantele“² mellett.

A fiatal és szép Ihmét mindenfelé szívesen fogadták, mert mindenfelé vidámságot s reményt vitt magával. Mindenkihez szólt egy-két barátságosabb szót s a legelcsüggedtebb emberekben is fel tudta kelteni a reménység utolsó szikráját. Az elfáradt szántó-vető ember vidáman mosolygott, ha Ihmét meglátta s elfelejtette egy percre fárasztó munkáját; a halász nyugodtan bocsátotta vízre a csónakját, hogyha Ihme jó „szerencsét“ kívánt az utjában s a vadász nem riadt vissza sem a nagy szikláktól, sem pedig a nagy hófuvatagtól, hogyha Ihme mosolyogva Isten-hozzáddal búcsúzott tőle.

¹ A Kalevalának, a finnek nagy eposzának főhőse, a lant feltalálója.

² A finnek lantja, amelyen a népénekesek a Kalevala verseit kísérik.

Mindnyájan szerették a bájos, szép lhmét, mert hiszen jól tudták, hogy a míg ők távol járnak-kelnek, meglátogatja házukat lhme, hogy elbeszélgessen a feleségükkel s hogy meséljen kis gyermekeiknek az ijesztő Syvő varázsnőről, aki ezüst palotában, a folyó medrében tartózkodik.

A szép lhme jóságának híre bejárta már az egész országot s így jutott az el messze Nyugatra, a hatalmas Länteläinenhez is. Látni akarta hát ő is a szép lhmét, azért el is indult páncélos hadával a kékellő tavak országába, ahol a sziklákat zöld moha borítja s ahol magas fenyők szórják le a földre tüleveleiket.

Midőn Länteläinen megérkezett a kékellő tavak országába s meglátta a szőke haju, kék szemű szép lhmét, tüstént így szólott hozzá :

— El akarsz-e velem jönni messze földre ? Neked fogom adni legszebb paripámat, azonkívül pedig feleségül veszek. Gyönyörű palota lesz a lakóhelyed s arannyal himezett ruhában fogsz járni. Mondd meg tehát, kinek a lánya vagy, hadd beszélhessek még a szüleiddel is ?

— Én mindenkié vagyok és senkié — mondá a szép lhme — de veled megyek, ha találsz itt egyetlen egy embert, aki bele fog egyezni abba, hogy elvigyenek engem e helyről.

Sokáig keresett Länteläinen ilyen embert, de egyetlen egyet se tudott találni. Mindnyájan szerették a bájos, szép lhmét és nem akart tőle senkisé megválni. Ekkor föltette magában Länteläinen, hogy magával viszi messze földre lhmét. Ez azonban megsejtette a gonosz szándékot és ismerősei között keresett menhelyet.

Ekkor Länteläinen haragjában halállal fenyegeté azokat, akik a lányt oltalmukba vették. De a kékellő tavak országában lakó emberek nem féltek annyira a haláltól, mint attól, hogy lhmétől el kell majd válniok.

— Elpusztítom az egész országot, — fenyegette őket

Länteläinen — egyetlen kő se fog maradni a helyén, megölök mindenkit, hogyha nekem Ihmét elő nem hozzatok !

Összehívta harcosait a folyó partjára s együtt támadták meg a kékelő tavak szép országát.

Ekkor Ihme előjött rejtekhelyéből s így szólította meg Länteläinent :

— Mért akarod elrabolni országom lakóinak reményét és minden örömét ?

— Hogy ne örüljön más, mikor Länteläinen mélyen szomorkodik ! mondá Länteläinen a bájos Ihmének.

— Halld meg tehát, amit mondok, gonosz Länteläinen ! — kiáltott most Ihme.

— Rettenetes sors vár reád, hogyha engem erőszakkal el mersz vinni innen !

De Länteläinen nem félt Ihme jövődőlésétől, hanem megparancsolta embereinek, hogy azonnal rabolják el Ihmét. Egyszerre, miként a forgószeél, a szép leány szétbontott hajjal a folyó partján termett.

— Oh Syviö, oltalmaz meg engem ! — kiáltotta Ihme — és a tajtékzó hullámokba vetette magát.

És a vén Syviö tüstént megjelent Ihme hangjára, megfogta a szép hajadon karját és elrejtette a folyó fenekén, ezüst lakásában.

Haragjában megsarkantyuzta most lovát Länteläinen és be akart hatolni a vén Syviö ezüst lakásába. Ekkor harcosai is utána mentek. De alig érkeztek a folyó partjához, óriási recsegéssel inognak a hatalmas fenyőfák. A vén Syviö haragja volt ez, aki megingatta a folyó fenekét, midőn hirtelen a mélységbe leszállott. A habzó folyó most Länteläinen társainak fordult s ezrével szórta a nagy köveket rájuk, amelyeket a mélységből rántott fel magával.

Länteläinen paripája félelmében elkezdett remegni, lábai gyökeret vertek fenn a magas parton. Ekkor a föld elkezdett alattuk erősen inogni s a magas part a harcosok és lovakkal együtt hirtelen a víz színéig süllyedt. A haragos

Syviö hullámaival sujtotta Länteläinent, társaival együtt, akik menten kövekké változtak.

Igy rabolta el a dühös Länteläinen a kékelő tavak hazájából lhmét. A költők gyönyörű versei tartják fenn e szomorú esemény emlékét s mindnyájan az eltűnt lhmének kedvességét, jóságát magasztalják. De ezután búsan szólott a bájos „kantele“ s azért hallatszik most az egész országban az Imatra-vizesés* folytonos zugása, mert lhme beszélget szeretett népével. A nép pedig erősen hiszi, hogy fel fog még egykor virradni a nap, amikor a folyó áttöri majd az erős sziklákat s akkor lhme megszabadul hosszú, nehéz fogságából s örömtől ragyogó arccal fog majd vizszatérni a kékelő tavak hazájába, ahol a sziklákat zöld moha borítja s ahol magas fenyők szórják a földre vékony tűleveleiket.

* Az Imatra Finnország legnagyobb vizesése.

VOLT EGYSZER . . .

olt egyszer egy ifju, aki felmászott a tengerpartról a magas hegyekre, hogy onnan nézhesse a fénylő felhőket. De míg azok mozgó s aranyfényű hullámzásait bámulja, azon veszi észre, hogy elkápráztatták a szemét és lelkét.

— Oda fogom építeni váramat — így szólott az ifju, — mert mint mindenkinek, ugy neki is voltak légvárai -- a magasban s a napfényben mily szép lesz az élet!

De midőn kinyújtja karját, hogy megfogja a fényes felhőket, a felhő eloszlott s a meredekhegyről a mélységbe esett.

A mint magához tért, rögtön észrevette, hogy egy sötét barlangba esett le, mellette pedig egy nő sirdogál folyvást, kinek könnyei már patakot alkottak, amely ezüst fénnel kanyarog a barlangon keresztül.

— Ki vagy? — kérdé az ifju, a nő felé fordulva.

— Én a Gond vagyok — így válaszolt a nő — és sirnom kell egyre, világ kezdetétől a világ végéig. Ez a patak az én könnyeimből eredt és láthatlan folyóként folyik át az egész világon. Mindenkinek innia kell ebből a folyóból, gazdagnak és szegénynek egyaránt s valahányszor isznak ebből a patakból, sirniok kell nekik, épen ugy, mint nekem.

— Mintha elvakultak volna a szemeim — így szólott az ifju, — nem találom az utat előre. A fénylő felhőket néztem sok ideig s most egyre azokat látom magam előtt.

— Két dolog közt kell most választanod — így szólott az asszony az ifjuhoz — vagy nekem kell adnod az egyik szemedet és kitépned a lelkedből a fénylő felhőket, vagy itt maradsz és meg fogsz vakulni.

— De mikor oly szép volt az a fényes felhő! A nap rávetette fénylő sugarait, amelyektől azok arany fényben usztak! Oh, hogy felejthessem el én mindezeket?

— Nézz körül magadon — így szólott most a nő.

Az ifju körülnéz magán a barlangban s a sötétben mozdulatlan lényeket pillant meg, melyek meghajolva s rongyokba burkolva üldögélnek a barlang fenekén. Mind-egyiknek haja egészen hófehér, szemük fénye pedig egészen kialudt.

— Ezek is fiatalok voltak, ép mint te vagy — mondá sirva a nő — ők is szemlélték egykoron a fénylő felhőket, de nem tudtak azoktól megválni, azért veszítették el a szemük világát és nem találtak ki a Gond barlangjából.

E szavakat hallva az ifju, megrettent.

— Légvárat akarok mégis építeni, mert fel kell építenem! Vedd el az egyik szememet, óh Gond!

— De akkor szived vérének felét is add ide! — válaszolt most a Gond.

— Jól van, vedd el szívem vérének felét is! Ekkor a Gond odanyújtott neki egy serleget, amelyben a patak vize habzott és így szólott hozzá: „Idd ki gyorsan e serleget egészen fenéig!” Az ifju ajkaihoz érintette a nyújtott serleget, de az első cseppek égettek, mint a tűz s midőn kiitta a serleg felét, azt hitte, hogy két élő kardot döftek át a testen. Midőn pedig a serleget fenéig kiitta, leesett a földre és mozdulatlanul feküdt, mint a halott. Amint magához tért, egy nagy pusztaságot látott maga előtt és azután felkelt, hogy tovább haladjon. De ekkor a haja egész hófehér volt, az ifjukor rózsza színe eltűnt az arcáról, a kedélye pedig olyan volt, mint az öreg emberé.

A pusztaság tágas volt és beláthatatlan, melyen csak

keserű növények tenyésztek, a források vize sós és zavaros lett, de azért ő mégis csak előre haladt. De most már nem nézett többé az ég felé és nem kísérté a felhőket, szemével, sem nem méregette az ég terjedelmét. Meghajolva s tekintetét a földre szegezve, haladt egyre előbb, apró kis virágok és olyan növények fénylettek útjában, amelyeket előbb sohasem vett észre.

Midőn így haladt az egész forró napon, egy alacsony, széles sziklához érkezett. A szikla pusztá volt és naptól égetett s alig volt magasabb a föld felszínénél. De a szikla szilárd volt és rendületlen, amely nem süppedt le a lábai alatt. Ekkor lehajolt az ifjú a sziklához és megcsókolta a kemény, rideg sziklát.

— Ide fogom építeni váramat! — így szólott. — És most a valóság erős sziklájára építette várát.

A CÁR SZOBRA ELŐTT.*

cár szobrának talapzatát körös-körül virágok borítják. Óriási néptömeg tölti meg a teret, még se lehet egyetlen egy moccanást se hallani ; minden olyan csendes, mintha temetés volna. Itt-ott csendőrök járnak fel s alá.

A virághalmaz felügyeletére rendőrt, egy kiszolgált katonát állítottak ki, akinek komoly, nyugodt arca sem örömet, se szomorúságot nem árul el ; de én kék szeme mélyéből ezt a gondolatot olvasom ki :

— Hát tulajdonképpen miért is állítottak engem ide ? Hogy a virágokat őrizzem ? . . . Hiszen senkit se látok, aki el akarna vinni belőlük, sőt egyre hordják. Hogy a rendre ügyeljek fel ? De hiszen úgy látom, hogy ők maguk tartják azt fenn. Megparancsolták, hogy itt maradjak, míg az utolsó szemlélő el nem távozik. Hiszen akkor itt állhatok egész életemen át ! De legalább én is lehetek már egyszer a cár . . . és az alkotmány diszöre.

* Aho Jánosnak, a finnek legnagyobb élő írójának ezen meszerü elbeszélése a szerencsétlen véget ért II. Sándor orosz cárnak, a finnek nagy fejedelmének szobrához fűződik, amelyet Helsingfors főterén a finnek alkotmányát tiszteletben tartó cárnak emelt a finn nemzet. Most, amidőn alkotmányukat teljesen meg akarják semmisíteni, nem lesz éréktelen, ha ezt a kis elbeszélést, a finnek hazaszeretetének jellemzésére s a magyar ifjuság hazafias érzelmének fejlesztésére szintén közléteszem.

Az egyetem és a senatus épület lépcsői közt álló néptömegből megcsendül egyszerre : „Erős várunk nekünk az Isten...” s a szép ének elszálló hangjait visszaverik a nagy templom hatalmas falai. Mindnyájan levett kalappal hallgatják végig az igen szép éneket, a rendőr is leveszi sapkáját és úgy tartja kezében, ahogy imakor szokták.

— Gyönyörű ének volt !

Lassan felteszi sapkáját, miközben szemébe könnyek lopódzanak.

— Csoda szép ének volt ! . . .

Megint új dal csendül meg : a nemzeti dal hangja, amelyet a tömeg ismét levett kalappal hallgatott.

A rendőr gyorsan sapkájához nyúl, hogy tisztelegjen, de egyszerre összerezzen, kezét lebocsátja, aztán félig ismét felemeli s megint leereszti s úgy látszik, nem tudja, mit tegyen. Mert hisz megtiltották . . . parancsban adták ki, hogy a nemzeti dal alatt tilos a tisztelgés . . . A csendőrök is mind feltett sapkával és leeresztett kézzel állanak helyükön.

Tétovázik, lelki küzdelmeket áll ki, kezét felemeli, megint lebocsátja, aztán ismét sapkájához nyúl . . . Hátha elbocsátják . . . hátha elveszti állását . . . felesége s gyermekei kenyér nélkül lesznek ? . . . A többi rendőröket is mind elbocsátják . . . még a rendőrkapitányt is . . . kit rendelnek majd ki a helyükbe ? ki fog helyettük a rendre felügyelni ? Csendőrök ! Igen, csendőröket tesznek majd helyükbe . . .

Kezét lebocsátja, aztán felemeli s megint lebocsátja. De most egyre erősebben, egyre nagyobb hévvel csendül meg ezer meg ezer ember ajkán a finn nemzeti dal.

— Hisz ez hazám dala ! Ez nemzetem dala ! Kit illet meg a tisztelet, ha nem hazám dalát ! . . . Vesszen el bár minden . . . történnék akármi, én mégis tisztelgek !

Keze sapkájához ér s odatapad hozzá. Ekkor mintegy parancsszóra a közönség felé fordul arccal, amelyhez

mindeddig szótlánul háttal állt és a dal elhangzásáig abban a helyzetben marad, halványan és szilárdan, mint a bronz szobor. Csendes nyugalom s erős bizalom ragyog az arcán, a boldogság csillog mindakét szemében s ajkai megmoc-cannak a megható dal végső hangjainál.

Ekkor a tömegből női kéz villan fel s a levegőben, az emberek feje felett, ívalakban kisdéd virágcsokor repül és a rendőr lába elé esik. Ekkor ez lehajol, felveszi a kisdéd virágcsokrot és a hazát éltető kiáltások elhangzása közben az alkotmányt védő oroszlán lába elé teszi

AZ ÓRIÁS ÉS A KIS FIU.

Mikor egy kis fiu juhait őrizte, odament hozzá az óriás és azt kérdezte tőle, hogy nem állana-e be hozzá szolgálatba. A kis fiu szívesen beállott, az óriás tehát így szólt hozzá:

— Eredj, hajtsd haza gyorsan juhaidat s aztán ismét gyere vissza ide!

A fiu úgy is tett, hazahajtotta juhait s aztán együtt elindultak az óriás lakása felé. Amint mendegéltek, eszébe jutott az óriásnak, hogy a tűzifája egészen elfogyott s amint egy nyirfagalyra akadtak, így szólította meg a kis fiut:

— Vedd fel csak azt a kis nyirfagalyat!

De a fiu kevésnek találta és nem vette fel a nyirfagalyat, hanem tovább kezdték folytatni útjukat. Amint tovább mennek, egy hatalmas ágat találtak az úton, melyet a szél tört le egy magas tölgyfáról.

— No, ezt hazavisszük, mondá a kis fiu a nagy óriásnak. De ekkor meg az óriás mondotta vastagnak a talált faágat, azért így szólt hozzá a kis pásztorfin:

— Te fogod majd a vékonyabb végét s én a vastagabbat.

Mikor az óriás megfogta a fa vékonyabb végét, látja, hogy a fiu előveszi kését és hosszú botokat kezd vele faragni.

— Mit akarsz azzal a hosszú botokkal? — kérde az óriás a kis szolgájától.

— Ki akarom vele szűzni a szemedet, ha visszamernél útközben nézni! — mondá a kis fiu a nagy óriásnak.

Ekkor az óriás megfogta a fa vékonyabb végét és elkezdte maga után huzni, a kis fiu pedig ráült a fa vastagabb végére. Az óriás mindjárt érezte, hogy igen nehéz a fa, de hát a viláágért se mert visszanézni.

Mikor meglátták az óriás lakását, mondá a kis fiu a nagy óriásnak:

— Addig le ne merd dobni ezt a fát, míg azt nem mondom, hogy most már ledobhatod!

Mikor az óriás ledobta az ágat, így szólt kemény hangon a kis szolgájához:

— Most meg már én mondom, hogy addig ne merj az istállóba menni, amíg én meg nem engedem neked!

De alig ment be az óriás a házba, tüstént az istállóban termett a fiu, amelyben egy ló volt a jászolhoz kötve.

— Tudod-e, hogy milyen munkát ad majd holnap gazdád? — kérdezte legott a ló a kis fiutól.

— Azt bizony nem tudom — válaszolt a fiu meglepetve.

— Egy csónakot kell majd kihúznod a vízre s azért azt tanácslom, hogy így felelj majd az óriásnak: — Ha én megfogom azt a hosszú csónakot, akkor az egészen darabokra török.

Másnap reggel, alig hogy elvégezték az evést, így szólt az óriás a kis szolgájához:

— Eredj, vidd le ezt a csónakot a vízre!

— Ha én megfogom azt a hosszú csónakot, akkor az egészen darabokra török! — mondá a kis fiu a nagy óriásnak.

— No hát akkor magam viszem le azt a csónakot — mondá az óriás, s azzal felvette a csónakot s a víz széléig vitte.

Mikor megérkeztek a nagy víz szélére, beleültek tüstént a hosszú csónakba s a tenger közepén két cethalat

fogott az óriás. Amikor kiértek a tenger partjára, megfogta a két cethalat és felakasztotta a szárító rudra.

— Eredj, rakj tüzet és főzzünk, mondá a fiunak.

— Ha én elkezdeném fujni azt a tüzet, akkor lerepülne még a háztető is! — mondá a kisfiu a nagy óriásnak.

— No akkor majd magam rakok tüzet! — mondá az óriás.

Mikor elvégezték együtt ebédjüket, az óriás tüstént bement szobájába és ott nemsokára mélyen el is aludt. Amint ezt megtudta a kis fiu, ő meg az istállóba ment, hogy megnézzze, mit csinál most az ő kedves lova. De alig lépett be az istálló ajtón, így szólt bizalmasan hozzá kedves lova:

— Eredj be ide a szomszéd istállóba s ott találsz egy nagy fehér tehenet, aztán azt tanácsolom neked, hogy azt öld meg, mert abban van az óriás lelke. Mikor aztán megölted a nagy fehér tehenet, szaladj be gyorsan az óriás házába s nézd meg, vajjon életben van-e még? Ha ezt is megtetted, jöjj ide az istállóba tüstént s előbb eressz ki engemet innen, aztán pedig szerezz magadnak egy puskát, egy kardot, egy kénkövet, egy kavicsot, meg aztán egy fésűt!

És a fiu úgy tett, ahogy a ló mondta. Megölte a nagy fehér tehenet, aztán pedig befutott a házba, ahol az óriást már halva találta.

Ekkor a fiu és a ló vándorolni mentek. Mikor már túl voltak hetedhét országon, egyszer csak feléledt a meghalt óriás s tüstént szolgálja és lova után indult.

— Hallasz-e vagy látsz-e te valamit? — kérdezé a ló a kis fiutól.

— Se nem látok, se nem hallok semmit! — mondá a kis fiu kedves kis lovának. Amint tovább folytatták útjukat, megint kérde a ló a fiutól:

— Hallasz-e vagy látsz-e már valamit?

— Ugy rémlik előttem, mint hogyha távoli szélzugást hallanék! válaszolt a fiu a lovának.

— Akkor dobd el tüstént a kénködarabot! — így szólt hozzá a ló.

A fiu eldobta a kénködarabot, amelyből tüstént egy nagy tó lett előttük, melyen az óriás nem tudott átmenni.

— Bárcsak itt volna a meritő edényem, tudom, hogy kiinnám ezt az egész tavat! — mondá az óriás és tüstént hazament, hogy elhozza onnan meritő edényét. Amikor kiitta az egész tó vizét, így szólott tüstént a meritő edényhez:

— Most pedig itt hagylak, míg vissza nem térek!

De alig mondta ezt az óriás, ott terem egy kis veréb és így szól: Pi, pi, pi! Ha itt hagyod, én meg összetöröm és elviszem innen messze az erdőbe!

— Óh, te csuf kis madár, — mondá az óriás — csak utól érnélek, tudom, hogy leütném tüstént a fejedet! Inkább visszaviszem a meritőedényt, mintsem prédául itt hagyjam neked!

Alig vitte vissza a meritőedényt, megint a ló és a szolgálta után indult. — Hallasz-e vagy látsz-e már valamit? — kérdé a ló megint a fiutól.

— Se nem látok, se nem hallok semmit — válaszolt a kis fiu a lónak.

Amint tovább folytatják utjokat, megint így szól a ló a fiuhoz:

— Hallasz-e, vagy látsz-e már valamit?

— Úgy rémlik előttem, mint hogyha távoli szélzugást hallanék.

Akkor dobd el tüstént a kavicsdarabot! — mondá a ló megint a fiunak.

Ekkor eldobta a fiu a kavicsot, amelyből akkora szikla keletkezett, hogy nem tudott átmenni a nagy óriás rajta.

— Bárcsak nálam volna most a nagy vasműróm, majd

fúrnék én rajta egy jókora lyukat! gondolta az óriás magában, aztán hazament, hogy elhozza fúróját.

A mikor átfúrta a nagy sziklás hegyet, így szólt az óriás a nagy fúróhoz is:

— Maradj itt addig, a míg vissza nem térek!

De alig mondotta ezt ki az óriás, hirtelen ott terem megint a kis veréb:

— Pi, pi, pi! Ha itt hagyod, én meg összetöröm és elviszem innen messze az erdőbe!

— Oh, te csúf kis madár! — mondá az óriás — csak utólérnék, tudom, hogy leütném tüstént a fejedet! Inkább visszaviszem megint a fúrómat, mintsem prédául itt hagyjam neked!

Alighogy visszavitte a fúró, megint a ló és a szolga után indult.

— Hallasz-e vagy látsz-e most valamit? — kérde a ló megint a fiutól.

— Se nem látok, se nem hallok semmit! válaszolt a fiucska a lónak.

A mint tovább folytatják útjokat, kérde a ló megint a fiutól:

— Hallasz-e, vagy látsz-e már valamit?

— Úgy rémlik előttem, mint hogyha távoli szélzúgást hallanék! — válaszolt a kis fiu lovának.

— Akkor dobd el gyorsan a fésűt magadtól!

A fiu azonnal eldobta a fésűt és olyan nagy erdő lett tüstént belőle, hogy nem tudott átmenni a nagy óriás rajta.

— Bárcsak nálam volna most a nagy vas fejszém, — mondá az óriás megint boszankodva — tudom, hogy levágnám ezt az egész erdőt!

Ekkor hazament és elhozta fejszékét, mellyel olyan nyilást vágott a nagy erdőn, hogy azon egészen könnyen átmehetett.

Mikor elvégezte ezt a munkáját is, így szólt az óriás a nagy fejszéjéhez :

— Most pedig maradj itt, míg vissza nem térek !

De alig indult el megint az óriás, hirtelen ott terem ismét a kis veréb :

— Pi, pi, pi ! Ha itt hagyod, én meg összetöröm és és elviszem innen messze az erdőbe !

— Oh, te csúf kis madár ! — mondá az óriás — csak utólrénélek, tudom, hogy leütném tüstént a fejedet ! Inkább visszaviszem megint a fejszémet, mintsem rádál itt hagyjam neked !

Mikor az óriás megint eltávozott, így szólott a ló a kis fiuhoz :

— Most egy rézerdőn fogunk átmenni, de ha csak egyetlen egy ágat is letörsz, akkor mindaketten bajba keveredünk.

A fiu ígérte, hogy nem fog letörni egyetlen ágat sem. Már csaknem keresztülmentek a nagy erdőn, de amikor az utolsó fához eljutottak, a kis fiu letört belőle egy ágat. Tüstént ott termett egy rézsisakos s páncélos óriás :

— Ki volt az, aki az én erdőmön keresztül mert menni és aki letörte egy fának a gallyát ? — kérdé az óriás.

— Mi voltunk — válaszolt tüstént a kis fiu — s aztán mit akarsz most, mondd csak, velünk tenni ?

— Mindjárt meglátjátok — mondá az óriás és birokra kelt a fiuval s lovával, de a ló megölte tüstént az óriást.

A mint tovább mentek, így szólott megint a ló a kis fiuhoz :

— Most egy ezüst erdőn kell keresztülmennünk, de ha csak egyetlen egy ágat is letörsz, akkor mindaketten bajba keveredünk !

A fiu ígérte, hogy nem fog letörni egyetlen ágat sem.

Már keresztülmentek az ezüst erdőn is, de amikor az utolsó fához eljutottak, a kis fiu letört belőle egy ágat.

— Ki volt az, aki az én erdőmön keresztül mert menni és a ki letörte egy fának a gallyát? — kérde az óriás.

— Mi voltunk — válaszolt tüstént a fiucska — s aztán mit akarsz most, mondd csak, velünk tenni?

— Mindjárt meglátjátok! — mondá az óriás.

Ekkor a ló s az óriás elkezdtek birkózni, de a ló megölte ismét az óriást. Aztán elvették az ezüst páncélt, és sisakot tőle, azzal megint tovább folytatták utjokat.

Amint mendégéltek, egyszer csak így szólt a ló a kis fiuhoz:

— Most egy arany erdőn kell keresztülmennünk, de ha csak egyetlen egy ágot is letörsz, akkor mindaketen bajba keveredünk!

A fiu ígérte, hogy nem fog^a letörni egyetlen ágot sem. Már keresztül mentek az arany erdőn is, de amikor az utolsó fához eljutottak, a kis fiu letört egy ágot belőle.

Tüstént ott termett egy arany páncélos és sisakos óriás:

— Ki volt az, aki az én erdőmön keresztül mert menni és aki letörte egy fának a gallyát?

— Mi voltunk — válaszolt neki a kis fiu — s aztán mit akarsz most, mondd csak, velünk tenni?

— Tüstént meglátjátok — mondá az óriás — s aztán birkózni hívta a lovat, de a ló legyőzte megint az óriást s aztán elvették a páncélját, sisakját.

Amint tovább mentek, eljutottak végre a király kertjéig.

— Most hagyj itt engemet — mondá neki a ló, te pedig eredj be a király kertjébe, de rólam se feledkezzél ám meg! Itt aztán jó dolga volt a kis fiunak és a király neki adta lányát feleségül. Megtartották tüstént a nagy lakodalmat s a fiu az evés-ivás közben egészen megfeledkezett kedves kis lováról. Hiába nyерitett künn egy nagyot a ló, nem hallotta meg a fiu örömében. De mikor másodszor kezdett nyерiteni, tüstént ott termett a kis fiu mel-

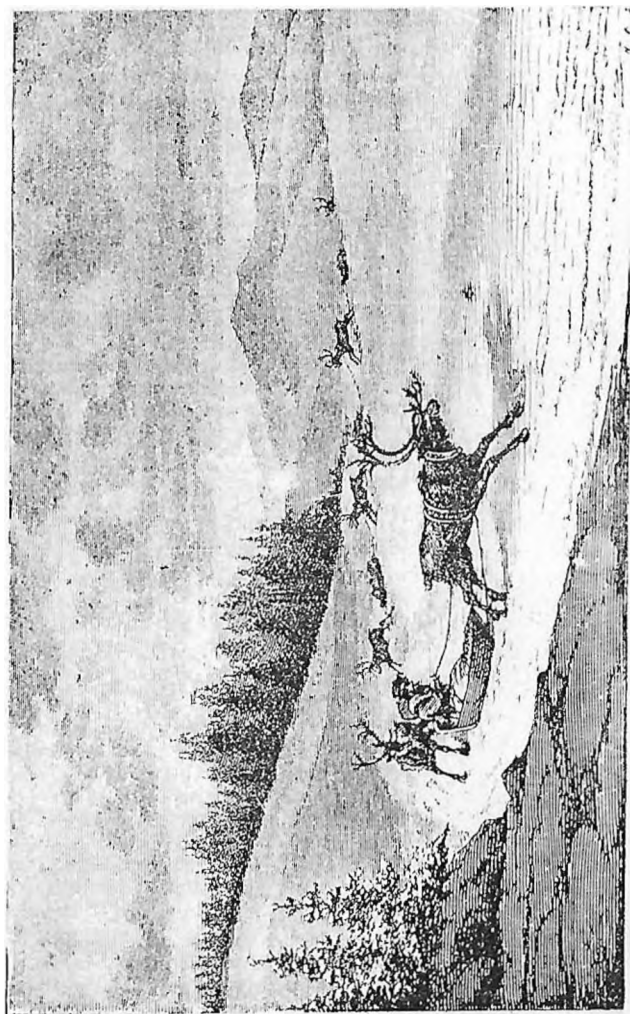
lette. Alighogy belépett az istálló ajtón, így szólította meg a türelmetlen ló :

— Nosza, csapd le hamar kardoddal fejemet !

— De biz azt nem teszem — mondá a kis fiu — mert te is nagyon sok jót tettél én velem.

— Hogy ha le nem csapod tüstént a fejemet, így szól hozzá a ló — akkor én harapom le a te fejedet.

Ekkor a kis fiu kirántotta kardját és azzal lecsapta tüstént a ló fejét. Mikor a ló feje leesett a földre, egy gyönyörű ember ugrott ki belőle. Ekkor visszamentek a király kertjébe és a lakodalmon együtt ettek-ittak egészen reggelig.

A lappok utazása télen (Csillagszem.)

A VAK LEÁNY.

Egyszer volt egy legény. Ez a legény el akart venni egy leányt, de azt hallotta, hogy a lány nem lát semmit.

Mikor a legény a házból eltávozott, így szólt az anyja a leányához:

— Hogyha ismét visszajön a legény, én hirtelen elkezek majd varrni, aztán a tűt a térdemre szúrom és elkezdem keresni mindenütt, te pedig majd akkor ezt fogod mondani:

— Nem látod, hogy a tű ott van a térdeden?

Mikor tehát visszajött a legény, az anyja a tűt térdére szúrta és elkezdte keresni mindenütt.

— Nem látod, hogy a tű itt van a térdeden?

— A szemes meglátja, de én már nem látom — így szólt az anyja leányához.

Ekkor aztán belátta a legény, hogy nem vak a leány.

Mig künn volt a legény és a leány, azalatt az anyja enni-valót tett fel az asztalra. Mikor aztán később bejöttek a házba, nem látta a lány, hogy mi van az asztalon s mivel azt gondolta, hogy a macska van ott: „Siccz!” — mondá — és leütötte a tejes fazekat.

Ekkor haragra lobbant az ifju és a leányt a faképnél hagyta.

HÁROM FEHÉR MADÁR.

Volt egy embernek három fia, akik közül a legkisebbiket Ruöbbának hívták. Ennek az embernek a vetőmagvait ősszel minden éjjel elhordta valaki, de hogy ki volt, azt nem tudta senki kifürkészni. Elhatározta tehát az ember, hogy az első éjjel a legidősebbik fia fog künn őrt állani.

Éjfél tájban a legidősebbik fiu nagy neszt hallott, amitől annyira megijedt, hogy tüstént beszaladt a házba.

A rákövetkező éjjel a középső fiu őrizte künn a vetőmagvakat, de mikor a levegőben hirtelen neszt hallott, annyira megijedt, hogy ő is azonnal befutott a házba.

A harmadik éjjel Ruöbbán volt a sor, aki egy vas sövény mögé rejtőzködött. Nemsokára nagy zuhogást hallott feje felett s három fehér madár szállott le a földre. Miután letették fényes álarukat, mindhárman szépséges leánnyá változtak. Mivelhogy a legfiatalabb lány külön helyre tette le álarcát, oda lopódzott Ruöbba és tüstént elcsente, azután visszabujt a vas sövény mögé. Midőn elvégezték a lányok dolgukat, fel akarták venni ismét álarukat. A két legidősebb lány meg is találta, aztán felöltötte és nyomban elrepült; azonban a legfiatalabb lány, nem találván meg álarcát, így szólt:

— Ha nő ember, vagy pedig asszony vagy, aki elraboltad tőlem az álarcot, hozd vissza és én nagy vagyont

fogok' neked adni! Ha pedig ifju vagy, add vissza azt nekem s én megigérem, hogy feleséged leszek.

Ekkor előbujt Ruöbba a vassövény mögül s így szólt a leányhoz :

— Hát azért jöttök ti ide, hogy elhordjátok a vetőmagvainkat ?

— Azért jövünk — mond a leány — mert hát nekünk nincsen semmi vetőmagunk.

— Kinek a lányai vagytok? kérdezé Ruöbba.

Mi az óriás királynak vagyunk a lányai, add hát vissza álarcomat! — így szólott a leány.

— Nem adom, míg meg nem csókolsz és meg nem ígéred, hogy feleségül fogsz hozzám jönni s amíg erre nekem zálogot nem adtál.

A leálynak volt egy szép aranygyűrűje, amelyre az ő nevén kívül még apja és anyja neve is rá volt szépen vésve s ezt a gyűrűt adta zálogul Ruöbbának, aki viszont visszatda neki az álarcot. A leány azután magára öltötte az álarcot, bucsut vett az ifjutól s megigéerte neki, hogy egy félév múlva ismét itt fog lenni.

Másnap reggel így szólt Ruöbbához atyja :

— Tudod-e már, hogy kik hordják el a vetőmagvainkat ?

— Nem hordják el többé — így szólott Ruöbba, mire aztán atyja nem faggatta tovább.

Félév múlva egy repülő hajó ereszkedett le az udvarukra. A leány jött benne a vőlegényeért.

— Nos tehát mehetünk! — így szólott a leány.

— Addig nem megyek el — válaszolt Ruöbba, — míg felséges királyomat nem üdvözölhetem.

— Ne üdvözöld — szólt a király-leány — mert olyan munkát fog királyod rád bízni, hogy nem segíthetek rajtad semmiképpen.

Ruöbba azonban nem törődött vele, hanem elment a királyhoz és így szólott hozzá :

— Üdvözlég, felséges királyom és uram! Én a király birodalmát szeretném megnézni, mivel el akarom venni a leányát.

— Azt meg nem nézheted — válaszolt a király — amig le nem vágod itt ezt a nagy erdőt.

Ruöbba visszament a menyasszonyához és így szólott hozzá :

— Olyan nehéz munkát bizott rám a király, amit semmikép se tudok elvégezni.

Ekkor így szólott hozzá a király leánya :

— Ugy-e megmondtam, hogy olyan munkát biz rád, hogy nem tudok rajtad én sem segíteni.

Ekkor a király leánya elővett egy fejszét s azután így szólott a vőlegényéhez :

— Amott látsz egy kis fát, eredj s vágd le gyorsan és amikor a fa a földre leesik, hirtelen ezt kiáltod :

— Bárcsak úgy dőlné le ez az egész erdő, mint a hogy ez a fa dőlt le most előttem !

Mikor az erdőben már minden fa ledőlt, visszament Ruöbba a menyasszonyához !

— Készülj ! mond a leány — most már indulhatunk !

— Nem megyek el addig — így szólott Ruöbba — mig felséges királyomat nem üdvözölhetem.

— Ne üdvözzölj ! így szólott menyasszonya — mert olyan munkát fog a király rád bizni, hogy nem segíthetek rajtad semmiképpen. De Ruöbba nem törődött a dologgal most se, hanem elindult azonnal megint a királyhoz :

— Üdvözlég, felséges királyom és uram ! Levágtam az egész erdőt és most megnézhetem a birodalmadat.

A király azonnal megnézte az erdőt és amikor látta, hogy ledőlt minden fa, így szólott a király megint Ruöbbához :

— Addig nem mehetsz el, mig az erdőt ismét fel nem állítottad.

Ruöbba most elment a menyasszonyához és így szólott hozzá :

— Megint olyan munkát bizott rám a király, amelyet nem tudok sehogy elvégezni ; most meg fel kell állítanom ismét a nagy erdőt.

— Ugy-e mondtam neked — így szólt menyasszonya — hogy olyan munkát biznak rád, amit meg nem tehetsz ? Nesze, itt van egy kis üveg — folytatá a leány — kenj meg belőle ott az erdőn egy kis fát, aztán állítsd fel és ezt kiáltsd hangosan :

— Bárcsak így egyenesednék fel az egész erdő ! S erre felegyenesedett az erdőn minden fa.

Ekkor visszament Ruöbba a menyasszonyához :

· Készülj! — szólt a leány, most már indulhatunk.

— Nem megyek el addig — válaszolt Ruöbbe — míg felséges királyomat nem üdvözölhetem !

— Ne üdvözöld — így szólt menyasszonya — mert olyan munkát fog a király rád bizni, hogy nem segíthetek rajtad semmiképpen.

De Ruöbba nem törődött a dologgal semmit, hanem elment a királyhoz és így szólott hozzá :

— Megtettem, amit rám bízál, most már indulhatok.

A király megnézte az erdőt s azt látta, hogy minden fa egyenesen állott a nagy erdőn.

— Addig el nem mehetsz — így szólt most a király — míg az aranygyeplőt, a sötétség országából, nekem el nem hozod.

— Ugy-e mondtam neked — így szólt menyasszonya — hogy olyan munkát biznak rád, amit meg nem tehetsz ?

Ekkor elbúcsuzott tőle menyasszonya.

— Mi többé nem látjuk az életben egymást! — így szólt menyasszonya s hajójába ülve, ismét visszarepült.

Ruöbba pedig ment-mendegélt előre, útjában először a nap világított, aztán a hold fénye mellett haladt igen soká. Amint lassanként a hold fénye is eltűnt, a csillagok

fénye mellett folytatta az útját. Alig tűntek el az égről a fényes csillagok, megérkezett a sötétség nagy birodalmába. Ott aztán megszerezte és elhozta magával a nagy arany gyeplőt.

Mikor visszafelé vezetett az útja, először a csillagokat látta feje felett, aztán a hold fénye mellett folytatta az útját, míg végre ismét elérte a nap birodalmát.

Amint hazafelé vezetett az útja, két óriás fiut látott civakodni.

— Miért civakodtok? — kérdezé Ruöbba.

— Egy kalapot örököltünk s most azon civódunk, kit illet meg voltaképpen közülünk a kalap.

— Sose civódjatok, hanem osztozkodjatok meg szépen rajta. Aztán miféle kalap az, amin civakodtok? — kérdezé Ruöbba.

— Olyan kalap — így szólott a két óriás fiu, — hogy aki fejére teszi, láthatatlanná lesz.

— Azt már magam is megnézem — így szólott Ruöbba s alig tette a fejére a kalapot, eltűnt.

Amint ment mendegélt az uton előre, megint két civakodó óriás fiuval találkozott össze.

— Miért civakodtok? — kérdezte Ruöbba.

— Azért, — szólott a két óriás fiu, — mert egy csizmát örököltünk és most nem tudjuk, hogy melyikünké legyen.

— Miféle csizma az? — kérdezé Ruöbba.

— Olyan csizma — így szólott a két óriás fiu, — hogy aki felhúzza, minden lépéssel egy mértföldet tud lépni.

— No, azt már magam is szeretném meglátni — így szólott Ruöbba.

A mikor a csizmát odaadták neki, gyorsan felhúzta azt, aztán a kalapját a fejére tette, mire egy pillanat alatt eltűnt onnan.

Alig tett meg egy néhány mértföldet, megint két civakodó óriás fiut lát a nagy országuton.

— Miért civakodtok? — kérdezé Ruöbba.

— Egy botot örököltünk — válaszolt a két óriás fiu és most nem tudjuk, hogy melyikünké legyen.

— Aztán miféle bot az, a melyen civakodtok?

— Olyan, hogy ha az egyik végével az emberre ütünk, az azonnal meghal, míg ha a másik végével holt emberre ütnek, az tüstént feltámad.

— No, azt a botot már szeretném meglátni.

Amint a kezébe vette Ruöbba a botot, hirtelen feltette kalapját és eltűnt.

Amint így mendegélt a nagy országuton, egy vén boszorkány házához érkezett nem soká.

— Jó napot, anyókám! — így szólott Ruöbba — nem tudnád-e megmondani, hogy merre van az óriás király birodalma?

— Nem tudom — mondá a vén boszorkány — amíg meg nem kérdezem a kis madaraimtól.

Ekkor kiment az udvarra s belefujt egy sipba, mire madarai mindjárt ott termettek. Elküldte azonnal a sást, hogy járja be mindenütt a földet s keresse meg az óriás király birodalmát. Habár bejárta a sas az egész földet, de az óriás király országát nem találta sehol. Ekkor így szólott a vén anyó a sashoz:

— Most be kell járnod a tengert mindenfelé és ha meg nem találod a király birodalmát, tüstént megégetlek!

A sas bejárta a tengert mindenfelé, de az óriás király országát nem találta sehol.

— Most pedig járd be az eget mindenfelé — így szólt az anyóka — de ha most sem találod meg, a hová küldtelek, akkor már igazán meg foglak égetni.

A sas bejárta az eget mindenfelé s végre eljutott az óriás királynak a birodalmába.

Menten visszarepült a vén boszorkányhoz és így szólott hozzá:

— Most már megtaláltam az óriás király roppant birodalmát.

— Messze van-e? — kérde az öreg anyóka.

— A holdvilág egyik szélén — mondá neki a sas.

Ekkor a vén boszorkány elküldte a sást, hogy mutassa meg Ruöbbanak az óriás király birodalmába vezető utat, mivelhogy előbb egy nagy tengeren kellett keresztül menniök.

Ruöbba megköszönte a vén boszorkány szivességét és a sassal azonnal útnak is indultak. Ruöbba futott, a sas pedig röpkült, de Ruöbba gyorsabban haladt, mint a sas és azért előbb érkezett a tenger partjára. Mikor a sas is oda érkezett, Ruöbba már kipihente magát. A mint pihentek, Ruöbba így szólott a sashoz:

— Át tudsz-e most vinni ezen a tengeren?

— Átviszlek — így szólott a sas — de előbb végy a tenger széléről három darab követ.

Mikor elhozta a három darab követ, így szólt hozzá a sas:

— Most pedig ülj a hátamra és hogyha majd érzed, hogy már fáradt vagyok, dobj egy-egy követ a tengerbe fenekére.

A sas elrepült Ruöbbával. Midőn érezte Ruöbba, hogy hogy a sas már lankad, a tengerbe dobott hirtelen egy követ, amelyből tüstént egy sziget keletkezett.

Alig pihenték ki egy kissé magukat, a sas tovább repült megint Ruöbbával s a sziget a tenger fenekére süllyedt.

Mikor érzé Ruöbba, hogy megint lankad a sas, ismét a tengerbe hajított egy követ, a melyből hirtelen sziget keletkezett.

Mikor elérték a tenger tulsó partját, a sas visszarepült, Ruöbba pedig elindult, hogy felkeresse a királynak a kertjét.

Amint a kert végéhez érkezett, jegyese épen ruhát mosott a kútnál, majd, mikor elvégezte a ruhamosást, be-

ment szobájába s a nagy tükör előtt fészülködni kezdett. Ruöbba hirtelen háta mögött termett, s levette kalapját, mire a leány tüstént ráismert, de mikor hátra tekintett, már nem látott semmit.

Amint a királylány tovább fészülködött, ismét megjelent Ruöbba mögötte, de midőn hátra tekintett, már nem látott semmit.

A lány harmadszor is a tükörbe nézett s vőlegénye ismét megjelent mögötte, de amikor hátra fordult, már nem látta sehol.

Ekkor sirva kérdé tőle a királylány :

— Miért futsz el tőlem ? hiszen már háromszor látalak a tükörben előttem ?

Ekkor megjelent Ruöbba a jegyese előtt, aki nagy sirással, a nyakába borult.

— Sohasem hittem volna, hogy valaha még látni fogjuk egymást — így szólott a leány, sirva Ruöbbához. — De hát hogy jutottál ide oly messziről ?

Ruöbba elmondott mindent jegyesének, végül pedig így szólt a királyleányhoz :

— Most pedig eredj be tüstént az atyádhoz, én meg kimegyek a ház elé s ha meglátsz, így szólsz majd atyádhoz :

— Nini, ott jön egy idegen ember, az bizonyosan az én vőlegényem lesz.

Ugy is történt s mikor az óriás király meglátta Ruöbbát, így szólt a lányához :

Eredj ki és hívd be !

Alighogy belépett Ruöbba az ajtón, az óriás király ekkép szólott hozzá :

— Te akarod a lányomat feleségül venni ?

— Én, felséges uram ! válaszolt Ruöbba.

— Én nem bánom, — mondá az óriás király — de addig nem veheted el, míg harminc holt vitézemet, akik

itt a másik szobában hevernek, örök álmaikból fel nem ébresztetted.

Ruõbba az óriás fiuktól elvett pálcájával, gyengén meglegyinté a harminc halottat, mire azok felugráltak s a királyhoz mentek.

— Mért keltettél fel bennünket, felséges királyunk, mikor olyan nyugodtan aludtunk?

— Tüstént menjetek a háboruba! — mondá az óriás király.

Mire a katonák tüstént el is mentek; Ruõbba pedig feleségül vette a szép király leányt s megtartották a nagy lakodalmat, amelyen három napon át vigan ettek-ittak.

TARTALOM.

ELŐSZÓ — — — — —	3
CSILLAGSZEM. (Finn mese) — — — — —	5
A NYIRFA ÉS A CSILLAG. (Finn mese) — — — — —	15
A KIS MATYI. (Finn mese) — — — — —	23
IHME. (Finn mese) — — — — —	36
VOLT EGYSZER. (Finn mese) — — — — —	40
A CÁR SZOBRA ELŐTT. (Finn mese) — — — — —	43
AZ ÓRIÁS ÉS A KISFIU. (Lapp népmese) — — — — —	46
A VAK LEÁNY. (Lapp népmese) — — — — —	54
HÁROM FEHÉR MADÁR. (Lapp népmese) — — — — —	55

